

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Eldar Mahmudovun
axtarışda
olan emissarları -
kim
harada
gizlənilib?
yazısı səh.5-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 15 avqust 2018-ci il Çərşənbə № 173 (7062) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm
Türkiyə və ABŞ üçün kritik gün

Rahib Bronson bu gün buraxılacaqmı-gözlər Ankarada; politoloqlar deyir ki...
yazısı səh.3-də

Türkiyə iqtisadiyyatının çətin günü və Azərbaycanın qardaş sözü
yazısı səh.6-də

Xəzər konvensiyası mübahisəli yataqlar mövzunu qapatmır - ekspert
yazısı səh.12-də

Çavuşoğlu və Lavrov Qarabağdan danışdılar
yazısı səh.9-də

Xocalı canisinin həbsdən müəmmalı qurtuluşunun pərdəarxası
yazısı səh.11-də

Lirəni çökdürən, manatı saxlayan səbəblər
yazısı səh.5-də

Evinizdə məktəbli varsa... - pedaqoqdan valideynlərə qiymətli tövsiyələr
yazısı səh.13-də

Fədayə Laçının sənətçi həmkarları onun məhkəməsinə gəlirmi?
yazısı səh.14-də

Avqusta xas olmayan sərin havalar davam edəcək - metroloq
yazısı səh.3-də

Məktəbli bazarı canlanır - əməkdaşımızın qeydləri
yazısı səh.10-də

"RUS NATO-SU" NDA BAŞ KATİB QOVĞASI - İRƏVANIN BAKI QARŞISINDA DİPLOMATİK FİASKO XOFU

Xəzər konvensiyası və Nazarbayev-Putin dialoqu işğalçı ölkədə niyə təlaş yaradıb?; erməni şərhçi: "Azərbaycan bundan mütləq bizə qarşı istifadə edəcək..."

musavat.com
Toğrul İsmayıl

yazısı səh.8-də

Orxan Camalın MAR-a kim, niyə göndərilib: bir qətləin sensasion təfərrüatları - dostu danışır...

Öldürülən jurnalistin yaxın dostu dəhşətli faktlar açıqladı; Həmid Herişçi: "Səfərin məqsədi BMT missiyası əməkdaşı olan "Martin" kod isimli informatorlardan müsahibə almaq idi..." yazısı səh.4-də

Eldar Namazov:
"Bu "xanım" bu "cehiz"lə heç kimə lazım deyil"

yazısı səh.7-də

Novella Cəfəroğlu:
"Azərbaycan öz iradəsi ilə İlqarı azadlığa buraxdı"

yazısı səh.9-də

Eyyub Hüseynov:
"Kababdan zəhərlənmə olmur, bir şərtlə ki...."

yazısı səh.14-də

Qurban bayramı namazının vaxtı açıqlandı

Azərbaycanda Qurban bayramı namazının vaxtı açıqlanıb. İlk bayram namazı avqustun 22-si saat 08:00-da Bakının «Əjdər-bəy» məscidində, saat 9:00-da isə «Təzəpir» məscidində qılınacaq. Eyni zamanda Azərbaycanın bütün məscidlərində Qurban bayramı namazı qılınacaq.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadə isə bayram namazını «Təzəpir» məscidində qılacaq.

Qeyd edək ki, Qurban bayramı ilə əlaqədar Azərbaycan da avqustun 22-si və 23-ü qeyri-ış günüdür.

“Kreml Paşinyana etirazını gücləndirəcək” - politoloq

“Rusiya-ABŞ gərginliyinin Cənubi Qafqaza, o cümlədən Dağlıq Qarabağ münacişinin həllinə birbaşa təsiri yoxdur”. “Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu bu fikirləri musavat.com-a açıqlamasında bildirdi.

Ekspertin fikrincə, ona qalsa, ABŞ-Rusiya münasibətləri normal olanda da Qarabağ münacişinin həllində irəliləyiş yox idi: “Əksinə, Dağlıq Qarabağ münacişisi tək-tük mövzulardandır ki, ABŞ-la Rusiyanın maraqları kəsişmir. Ancaq bunun da Azərbaycana müsbət təsiri yoxdur. Çünki nə Rusiya, nə də ABŞ işğalçı Ermənistanı təzyiq edib Dağlıq Qarabağ münacişisinin ədalətli həllini sürətləndirmirlər. Rusiya və ABŞ fərqli problemlərin həlli ilə məşğuldurlar və bu problemlərin içərisində təəssüf ki, Dağlıq Qarabağ münacişisinin həlli yoxdur”.

E.Şahinoğlu hesab edir ki, bu münacişə onlara mane olmadıqı üçün Dağlıq Qarabağla bağlı fərqli yanaşmalar ortaya qoyurlar: “Tam tərsinə, hər iki dövlətin həmsədrleri ortaq planlar hazırlayıb, bölgədə ortaq səfərlər təşkil edirlər”.

E.Şahinoğlu qeyd etdi ki, hazırda Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ABŞ-la yaxınlaşmağa can atır: “Onun sentyabr ayında ABŞ prezidenti Donald Trampa görüş istəyi də bundan xəbər verir. Bu görüş baş tutsa belə, təmasın Paşinyanın mövqelərini gücləndirəcəyini zənn etmirəm. Çünki ABŞ xüsusi olaraq Ermənistanı maliyyə və iqtisadi böhrandan çıxarmayacaq. Bunun əvəzinə Kreml Paşinyana etirazını gücləndirəcək. Ancaq bu amilin də Dağlıq Qarabağ danışıqlarına müsbət təsiri olacağıni düşünmürəm. Əsas odur ki, Paşinyan işğalçı Ermənistanı baha başa gəldiyini özü anlasın. Bunu isə ona ancaq biz müxtəlif vasitələrlə ona anlada bilərik”.

□ Cavid TURAN,
“Yeni Müsavat”

“ASAN xidmət” mərkəzlərində qəbul saatları dəyişdi

Çoxsaylı müraciətləri və aparılmış statistik təhlilləri nəzərə alaraq vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi məqsədilə 20 avqust 2018-ci tarixindən “ASAN xidmət” və “ASAN Kommunal” mərkəzlərində xidmət daha erkən başlayacaq.

Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyindən musavat.com-a verilən məlumata görə, müvafiq tarixdən “ASAN xidmət” və “ASAN Kommunal” mərkəzləri heftənin bazar ertəsi - cümə günləri saat 09:00-dan 19:00-dək, şənbə və bazar günləri isə 09:00-dan 17:00-dək fəaliyyət göstərəcək. Yalnız “ASAN Kommunal” mərkəzlərində bazar günü qeyri-ış günüdür.

Eyni zamanda 108 Çağrı mərkəzinin iş rejimində də dəyişiklik ediləcək. Mərkəz bazar ertəsi - cümə günləri saat 09:00-dan 18:00-dək, şənbə günü isə saat 09:00-dan 13:00-dək fəaliyyət göstərəcək. Hazırda 13 “ASAN xidmət” və 2 “ASAN Kommunal” mərkəzi fəaliyyət göstərir.

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi əhaliyə müraciət edib

Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi (AQTA) Qurban bayramı ilə bağlı əhaliyə müraciət edib. Agentliyin informasiya təminatı və innovativ həllər şöbəindən “Report”-a verilən məlumata görə, qurban bayram ərəfəsində vətəndaşlara və bu sahədə fəaliyyət göstərən şəxslərə dini ayinlərlə yanaşı, həm də müvafiq qanunvericiliyin tələblərinə uyğun heyvan kəsimini həyata keçirmələrini tövsiyə edir.

Məlumatla görə, bayram günlərində heyvan kəsimi ilə məşğul olan şəxslərdən Bakının küçələrində və yol kənarlarında antisanitar şəraitin yaranmaması üçün heyvan kəsimini, baytarlıq-sanitariya və gigiyena normalarına uyğun şəkildə yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən yaradılan kəsim məntəqələrində həyata keçirmələri xahiş olunur: “Bununla bağlı lazımi şəraitin yaradılması üçün agentliyin səlahiyyətli şəxsləri yerli icra hakimiyyəti orqanlarının nümayəndələri ilə birlikdə yerlərdə

monitorinqlər keçirib və müvafiq olaraq çadırlarda heyvan kəsiminin təşkil olunması üçün yerlər müəyyənləşdirilib. Bayram günlərində heyvan kəsimi fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyən şəxslər əvvəlcədən yerli icra hakimiyyəti orqanlarına müraciət etməlidir”.

Qeyd edək ki, “Heyvan kəsimi fəaliyyətinin tənzimlənməsi haqqında” Azərbaycan Prezidentinin 11 iyun 2018-ci il tarixli sərəncamının 4-cü bəndinə əsasən küçələrdə, yol kənarlarında heyvan

kəsiminin qarşısının alınması və tələblərə uyğun müasir heyvan kəsimi məntəqələrinin yaradılması yerli icra hakimiyyəti orqanlarının öhdəliyinə düşür. Qurban bayramında heyvan kəsiminin normalara uyğun şəraitdə təşkil olunması, hər il küçə və yol kənarlarında baş verən antisanitar vəziyyətin təkrar olunmaması üçün Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına rəsmi müraciətlər olunub.

ABŞ-in yeni hərbi büdcəsi açıqlandı - 716 milyard dollar

prezidenti
ABŞ Donald Tramp ölkəsinin

2019-cu ilə olan müdafiə büdcəsini təsdiq edib. Sənəd Arizona ştatından olan senator, Rusiyanın qatı düşməni Con Makkeynin şəərəfinə adlandırılıb.

Xatırladaq ki Donald Tramp özü bu büdcəni ordunun yenidən qurulmasında atılan addımlardan biri olaraq dəyərləndirib. Bilindiyi kimi, 716 milyard dollarlıq büdcənin 2,6 faizi hərbi qulluqçuların maaş və digər ödəmələrinə ayrılacaq. Yeni büdcə ilə silahlı qüvvələrin sayı da artırılır.

Musavat.com xarici mediaya istinadən xəbər verir ki, büdcədən 13 yeni döyüş gəmisinin tikintisinə 24,6 milyard dollar ayrılıb. 7,6 milyard dollar isə 77 F-35 yeni nəsil təyyarələrinin alınmasına yönəldəcək.

Sənəddə ən diqqət çəkən xüsusiyyət isə onun Rusiya əleyhinə bir sıra tədbirlərin görülməsini nəzərdə tutmasıdır. Belə ki, yeni büdcə ilə ABŞ kiçik nüvə başlıqlı yeni

raketlərin istehsalını, Şərqi Avropada hərbi mövcudluğunu artırmağı, öz müttəfiqlərinə, xüsusilə Ukraynaya ciddi yardımlar ayırmağı planlayır. Həmçinin büdcə qanununda Rusiya ilə imzalanan Açıq səma haqqında müqavilənin dondurulması da nəzərdə tutulur.

ABŞ hərbi büdcəsində Türkiyə-Rusiya hərbi əməkdaşlığının önünün kəsilməsi üçün tədbirlər planlanıb. Yeni qanun Ankaraya Rusiyadan S-400 raketləri almaqdan vaz keçməsinə qədər F-35 təyya-

rələrinin satılmasını yasaqlayır. Digər yandan, məndə Pentaqonun Türkiyə-ABŞ münasibətləri ilə bağlı 90 gün ərzində yeni raport hazırlanması tələbi yer alıb.

Qeyd edək ki, ABŞ liderliyində NATO ölkələrinin 5-ci nəsil F-35 qırıcı təyyarələrinin istehsal proqramına Türkiyə 2002-ci ildə qatılıb və bu layihəyə külli miqdarda pul yatırıb. Ankara ən azı 100 ədəd “F-35 Lightning II” təyyarəsi almağı planlayırdı.

Maraqlıdır ki, Türkiyə əleyhinə bu cür davranışa ən çox büdcəni idarə etməli olan qurumun başçısı, yeni müdafiə naziri Ceyms Mettis qarşı çıxır. Mettis iyulun 7-də Konqresə yazdığı məktubunda Türkiyəyə F-35 təyyarələrinin satılmasının qadağan olunmasının əleyhinə olduğunu bildirmiş və “bunun tədarük prosesində çətinliklər törəmə biləcəyini və təyyarənin qiymətini artıracağını” dilə gətirmişdi.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Bərdədə yeniyetmə qız qaçırıldı və... tapıldı

Bərdə rayonunda sevdiyi oğlan tərəfindən qaçırılan 17 yaşlı qız tapılıb. “Report”-un verdiyi məlumata görə, qızın valideynlərinin Bərdə Rayon Polis Şöbəsinə (RPS) şikayət ərizəsi ilə müraciətindən sonra əməliyyat-axtarış tədbirlərinə başlanılıb. Keçirilən əməliyyat tədbirlərindən sonra qaçırılan 17 yaşlı qızın yeri müəyyən edilib.

Məlum olub ki, qızı sevdiyi oğlan, 17 yaşlı Xəyyam Məmmədov evlənmək məqsədilə qaçırıb. Gənc qız ailəsinə təhvil verilib. X.Məmmədov isə saxlanılaraq Bərdə RPS-yə gətirilib. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Azərbaycanda kişilər orta hesabla 28 yaşdan sonra evlənilirlər

Azərbaycanda son 27 il ərzində ilk dəfə olaraq, ötən il kişilər arasında ən yüksək orta nikah yaşı qeydə alınıb. Ümumilikdə, son illər ərzində Azərbaycanda rəsmi nikaha ilk dəfə daxil olan həm qadın, həm də kişilər arasında orta nikah yaşı həddi nisbətən artıb.

2003-cü ildə kişilərin nikaha daxil olma üçün orta yaş həddi 28,6 (28 yaş 6 ay), qadınlar üçün 23,7 (23 yaş 7 ay) olub. 2008-ci ildə nikaha daxil olanların yaş həddində (kişilər üçün 28, qadınlar üçün 23,4) nisbətən azalma olsa da, sonrakı illərdə nikah yaşı yenidən artıb.

2013-cü ildə kişilər üçün nikah yaşı 28,4, qadınlar üçün 24, 2016-cı ildə kişilər üçün 28,6, qadınlar üçün 24,1, 2017-ci ildə kişilər üçün 28,8, qadınlar üçün 24,2 olub.

Azərbaycanda qadınlar arasında ötən il qeydə alınan orta nikah yaşı son 27 il üçün ən yüksək olan göstəriciyə (Azərbaycanda qadınların orta yaş üzrə ən yüksək göstərici 1990-cı ildə qeydə alınıb) yaxınlaşıb. 1990-cı ildə qadınlar arasında nikaha daxil olanların orta yaş 24,3, ötən il isə 24,2 olub.

Son 27 il ərzində kişilər arasında ən yüksək nikah yaşı ötən il qeydə alınıb. Bundan əvvəl ölkədə kişilər arasında ən yüksək nikah yaşının olduğu il 2002-2003-cü illər (28,6) olsa da, 2017-ci ildə evlənen kişilərin orta yaş 28,8 olub («Trend»).

Türkiyə ilə ABŞ arasındakı gərginlik bu gün növbəti mərhələyə qədəm qoya bilər. Birləşmiş Ştatlara rəsmi Ankara ilə münasibətlərin nizama salınması üçün irəli sürdüüyü 8 şərtədən birinin - keşiş Bronsonun azadlığa buraxılması ilə bağlı Ankaraya verdiyi vaxt bu gün - 15 avqustda başa çatır.

Rəsmi Vaşinqtonun şərtlərini bir daha xatırladıq:

1. Keşiş Endryu Bronson daxil olmaqla, 15 iyul dövlət çevrilişinə cəhdə bağlı saxlanılan 20 nəfər azad edilməlidir.

2. Türkiyə əhatəli şəkildə İrana sanksiya tətbiq etməlidir.

3. Rusiyadan "S-400" havadan müdafiə sisteminin alınmasından imtina edilməlidir.

4. Ankara Qüds siyasətinə yenidən baxmalıdır.

5. Kipr adası ətrafında qaz və neft axtarışından imtina edilməlidir.

6. "Xalqbank"a tətbiq ediləcək cəzaya razı olmalıdır.

7. Ankara Fətullah Gülənin ekstradisiyasını tələb edən dosyeni bağlamalıdır.

8. Türkiyə sahib olduğu önəmli mədənlərdə lisenziyaları ABŞ şirkətlərinə verməlidir.

Qeyd edək ki, iki ölkə arasında yaşanan gərginlik fonunda İncirlik hərbi bazasının taleyi məsələsi də gündəm olub. Türkiyə rəsmilərinin Amerikanın sanksiyaları qarşısında bazanı bağlaya biləcəklərini dilə gətirmələri məsələni daha da aktuallaşdırır.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli keşiş məsələsinin bəhanə olduğunu bildirdi: "Münasibətlərin indiki səviyyəsi təəssüf doğurur. İki ölkə arasında gündən-günə dərinləşməkdə olan münasibətlər, şübhəsiz ki, bir neçə günün və ya ayın məsələsi deyil. Türkiyə-ABŞ münasibətləri uzun illərdir ki, "məhrəbən düşmənlər" səviyyəsindədir və indi, sadəcə, diplomatik normalar, etiket qaydaları bir kənara qoyulub, hər şey öz adı ilə çağırılır. ABŞ-ın şərtləri, xüsusilə də aşağılayıcı davranışlardan sonra qəbul edilməzdir. Məsələ artıq siyasi bənzəmədən çərçivəsindən çıxıb və milli qürur məsələsinə çevrilib. Hələ bir neçə ay öncə münasibətləri normalaşdırmaq üçün imkanlar tükənməmişdi. Qarşılıqlı güzəştlər mümkün idi. İndi isə bu, həddindən artıq çətin görünür. Əslində məsələ Bronsonda deyil. Bronsonla bağlı faktın simvolik xarakter daşdığına görmək mümkün deyil. İmamın qarşılığında keşiş... Doğrudur, nə "imam" gerçək imamdır, nə də "keşiş" gerçək keşiş. Hər ikisi din pərdəsi arxasında gizlənməyə çalışırlar. Amma bu faktın özü miqyasından asılı olmayaraq din üzərindən yürüdülməsinə qədər təhlükəli olduğunu sübuta yetirir. Siyasət praktik peşədir, metaforanı, məchulluğu, real olmayanı sevmir. Digər tərəf-

Türkiyə və ABŞ Üçün kritik gün

Rahib Bronson bu gün buraxılacaq mı - gözlər Ankarada; politoloqlar deyir ki...

dən, ABŞ-ın davranışları Bronsonun azadlığı ilə bağlı məsələnin daha çox bəhanə olduğu görüntüsünü yaradır. Belə bir təəssürat yaranır ki, eğer Bronsonla bağlı məsələ olmasaydı, başqa bir bəhanə tapılacaqdı".

Amma politoloq bununla yanaşı, bir məqama da diqqət çəkməyi vacib hesab edir: "Türkiyə ilə ABŞ arasındakı ziddiyyətlər uzun müddətdir ki, davam edir. Bu baxımdan münasibətlərin dalana dirənə biləcəyi və Türkiyə qarşı müəyyən addımların atılacağı, türk lirasının dollar qarşısında dəyər itirə biləcəyi göz önünə alınmalıydı. Bütün ehtimallar nəzərdən keçirilməli və müvafiq tədbirlər görülməliydi. Təəssüf ki, tədbirlər fakt baş verdikdən sonra həyata keçirilməyə başlayıb".

Politoloqun qənaətinə görə, İncirlik bazasının bağlanması Ankara-Vaşinqton münasibətlərinin son həddi ola bilər: "ABŞ-la Türkiyə arasında oxşar prezident daha əvvəllər də baş verib. 1974-cü ildə ABŞ Konqresinin Türkiyəyə qarşı silah embarqosu qərarından sonra 1975-ci ilin ortalarında Türkiyə hökuməti İncirlik bazasının bağlanması və Türkiyə Hərbi Hava Qüvvələrinin istifadəsinə verilməsini elan etmişdi. Embargo aradan qaldırıldıqdan sonra 1978-ci ildə ABŞ-ın Türkiyədəki hərbi iştirakı yenidən bərpa olundu və iki ölkə arasında "Hərbi və iqtisadi əməkdaşlıq haqqında" müqavilə imzalandı. Doğrudur, həmin illər ABŞ-la SSRİ arasında silahlan-

ma yarışı ən yüksək səviyyədə idi və "soyuz müharibə"nin ən ziddiyyətli, gərgin dövrünü əhatə edirdi. Türkiyə həmin dövrdə ABŞ və NATO üçün SSRİ-yə qarşı ən önəmli dayaq nöqtəsi sayılırdı. İndi isə geosiyasi mənzərə fərqlidir. Yeni "İncirlik" bazasının bağlanması nə dərəcədə effektiv cavab ola biləcəyi də mübahisəli görünür. Düşünürəm ki, heç rəsmi Ankara da belə bir addım atmağa tələsmir. Əgər belə bir hadisə baş verərsə, bu, Türkiyə-ABŞ, Türkiyə-NATO münasibətlərinin proqnozlaşdırılması çətin olan bir mərhələyə qədəm qoymasına zəmin yarada bilər. Hətta NATO-nun sərhədləri də dəyişə bilər. Türkiyənin NATO üzvü mütəfiqlərinin bunda maraqlı ola biləcəyini düşünürəm. Fikrimcə, münasibətlərin normalaşması üçün imkanlar tammilə tükənməyib".

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev Türkiyə qarşısında irəli sürülən şərtlərin təhqir olduğunu söylədi: "Bu şərtlər çox aşağılayıcı, uzun müddət strateji mütəfiq olan bir dövlətə qarşı təhqir kimi qəbul oluna bilər. Amma bütövlükdə bu 8 şərti ABŞ-ın hər hansı rəsmi qurumundan eşitmədiyim üçün onun üzərində geniş dayanmaq istəmirəm. Ola bilsin ki, qeyri-rəsmi təmaslarda bu istiqamətdə danışıqlar olub. Məsələlərə daha geniş baxsaq, ABŞ-la Türkiyə arasında gərginliyin təməlinin illər öncə qoyulduğunu görürük. Bu işlərin rahib Bronsonun azad edilməsi tələbinə heç bir aidiyyəti yoxdur. Ondan bir bəhanə kimi isti-

fadə olunması da göz önündədir. Əsas səbəb ABŞ-ın Yaxın Şərq və İran siyasətində Türkiyənin fərqli mövqe tutması və bundan daha irəli gedərək Rusiya ilə iqtisadi və hərbi sahələrdə ciddi əməkdaşlığa başlamasıdır. Türkiyənin iki nazirinin ABŞ-dakı mal varlığına əl qoyulması qərarı da məhz bu təzyiqlərin bir hissəsidir. Halbuki böyük ehtimalla həmin nazirlər orada əmlakları yoxdur. Bronson məsələsinə səbəb gətməklə daxili işlər və ədliyyə nazirləri haqda bu qərarın verilməsi ABŞ-da mal varlığı olan digər vəzifəli şəxslərə və bəzi böyük iş adamlarına yönəlik verilmiş bir siqnaldir. Ərdoğanın hər hansı qarant almadan və ya əlahiddə bir hadisə baş vermədən Bronsonu azad edəcəyinə inanmıram. Çünki böyük ehtimalla bu məsələnin buzlarn ərisməsində rol olmayacaq. Amma Ərdoğanın ölkə içində, onu dəstəkləyənlər arasında məğlubiyəti kimi dəyərləndiriləcək və nüfuzu kəskin aşağı düşəcək. Hesab edirəm ki, hazırda həm ABŞ, həm də Türkiyə üçün kritik zamandır. NATO-nun ikinci ən böyük dövləti küncə sıxmaqda davam ediləcəksə, Türkiyənin buna cavabı indiyə qədər olmayan bir cavab ola bilər. Eyni zamanda bu cavabdan sonra münasibətlərin yenidən normalaşdırılması ən yaxşı halda uzun illər apara bilər. Ən pis halını isə düşünmək belə istəmirəm. Hesab edirəm ki, proseslərin bu həddə qədər gəlib çıxmasında ABŞ da maraqlı olmamalıdır. Amma fəaliyyəti ilə elə təəssürat yaradır ki,

sanki geri addım atmaq fikri yoxdur. Ərdoğan hələ bir neçə il öncə İncirlikdəki hərbi bazanın bağlanma bilməsi ilə bağlı ehtimallar vururdu. Lakin bu, çox çətin və nəticəsinin geri dönüşü olmayan bir yol olduğundan, hələ səbir nümayiş etdirir. Münasibətlərdə gərginlik yüksəlsə də, mənca, bu gün üçün hələ o addımı atmayacaq. Çünki bu, rəsmi Ankaranın arsenalında olan ən güclü silahlardan biridir. Rusiyanın son vaxtlar Türkiyə ilə yaxınlaşmasını, İncirlikdəki baza ilə bağlı maraqları olduğunu da nəzərə alsaq, ABŞ-ın hadisələri bu həddə qədər gətirib çıxaraacağına inamım azdır. He-

sab edirəm ki, bu gərginlik uzun müddət sürə bilməz və bunun fəsadları Türkiyəni vuracağısa, son nəticədə ABŞ da bundan çox əziyyət çəkəcək və itirəcək. Fikrimcə, tərəflər bütün vasitələrdən istifadə etməklə münasibətlərin normalaşdırılması istiqamətində dərhal işlər görməlidirlər. Ərdoğanın şəxsindən, tutacağı mövqedən çox şey asılıdır. Burada kimin nə qədər güzəştə gedəcəyini hesablamaq isə ümumiyyətlə, lazım deyil. Olacaq siyasi və iqtisadi itkilərin qarşısında həmin güzəştlər heç nədir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Avqusta xas olmayan sərin havalər davam edəcək

Metroloq dözülməz istilərin qayıdışı mümkünlüyündən danışıq

● yul ayı dözülməz Afrika istiləri ilə yaddaşımıza həkk oldu. Avqust isə gələr-gəlməz boz üzünü göstərdi. Yayın ən isti aylarından hesab edilən avqustda sanki payız havası hökm sürür.

İyulda işləyib, avqustda məzuniyyətə çıxacaq adamların çimərlik planları fiaskoya uğradı. Maraqlıdır, bundan sonra dözülmək istilər olacaq, ya avqust belə sərin keçəcək?

Bir çoxlarını düşündürən bu suala cavab tapmaq üçün Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinin Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosunun direktoru Gülnad Məmmədovaya üz tutduq.

"Yeni Müsavat"a danışan G.Məmmədova bildirdi ki, yaxın günlərdə temperaturun 2-3 dərəcə yüksələcəyi gözlənilir: "Dünən (srağagün - red.) və bu gün (dünən - red.) paytaxtda şimal küləyinin aralıq güclənməsi müşahidə edildi. Havanın temperaturunda 26-29 dərəcə arasında dəyişiklik müşahidə olunur. Eləcə də bölgələrdə ayın 13 və 14-də qeyri-sabit hava şəraiti müşahidə olunur. Ümumiyyətlə, ölkə ərazisində yaxın 2-3 gün ərzində, yəni 16-dək qeyri-sabit hava şəraiti davam edəcək. Bu gündən etibarən güclü şimal-qərb küləyi gözlənilir. Aralıq yağış yağacaq. Bəzi yerlərdə yağışlar leysan xarakterində olacaq. Avqustun 16-sı və 17-də ölkə ərazisində hava şəraitinin mülayim, gün ərzində qısa yağmurlu keçəcəyi gözlənilir. Hava temperaturuna gəldikdə isə temperatur rejiminin ayın 14-ü ilə müqayisədə tədricən 2-3 dərəcə yüksələcəyi gözlənilir. Bu günlərdə havanın temperaturu 26-28 dərəcə arasında dəyişirsə, ayın 16-dan sonra temperatur 30-33 dərəcə arasında dəyişəcək".

Dözülməz istilərə gəlincə, metroloq hələlik gözlənilmədiyini deyir: "Ayın ikinci on günlüyünün sonlarına doğru temperaturun yenidən 2 dərəcə aşağı düşəcəyi gözlənilir. Son 10-15 illə müqayisə etsək, nisbətən sərin avqust ayı kimi xarakterizə olunur. Bölgələrdə, əsasən də dağlıq rayonlarda yağıntılı hava şəraiti müşahidə olunur. Eləcə də paytaxtda şimal-qərb küləyinin üstünlüyü müşahidə olunur. Hələ ki dözülməz istilər gözlənilmir".

□ **Ləman MUSTAFAQIZI,**
"Yeni Müsavat"

Afrikada qətlə yetirilən hərbi jurnalist, əfsanəvi Heydər Camalın oğlu Orxan Camal haqda mövzu hələ də dünya mediasında ön sıradadır. Azərbaycanın tanınmış tele-jurnalisti, yazıçı Həmid Herişçi Camal ailəsi ilə yaxından dostdur. O, mərhum Heydər Camal və onun oğlu Orxan Camalla yaxın münasibətləri olmuş azsaylı azərbaycanlılardanır. Bu günlərdə Həmid Herişçi Moskvada olub, Orxan Camalın dəfnində iştirak edərək Bakıya qayıdıb. Musavat.com onu redaksiyaya dəvət edib və danışdırıb:

- Həmid bəy, Mərkəzi Afrika Respublikasında törədilmiş amansız, ağılasız cinayət nəticəsində Rusiya Federasiyasının üç tanınmış siması - həm yerlimiz, dünya şöhrətli hərbi jurnalist Orxan Camal, məşhur rejissor Aleksandr Rostorquyev, operator Kiril Radçenko vəhşicəsinə qətlə yetiriliblər. Mövzu aparıcı dünya xəbər agentliklərinin mənsətlərindədir. Siz Orxanın ən yaxın dostu kimi mövzuya bələdsiniz. Moskvadakı izdihamlı dəfn mərasimində də fəal iştirak edibsiniz. Aparıcı dünya xəbər agentliklərinə mövzu ilə əlaqədar çoxsaylı müsahibələr veribsiniz. Ancaq hiss edilir ki, pərdə arxasında xeyli ilgincliklər var. Azərbaycan ictimaiyyəti də həyəcanlıdır. Tanınmış alim, Azərbaycanın fəxri Heydər Camalın ölümü üzərindən az keçməmiş Əzrayıl yenə eyni qapını döydü. Camal ailəsinin növbəti üzvünü - Orxanı sıralarımızdan qopardı.

- Bəli, xalqımıza bu itki ilə əlaqədar dərin hüznə başsağlığı verirəm. Orxan Rusiya ictimai həyatında milli maraqlarımızı müdafiə edən tanınmış, hörmətli peşekarlardan idi. Öz də bu səfər Orxanın qara qitəyə, yəni Afrikaya birinci səfəri deyildi. Hələ 2011-ci ildə, Liviyada Müəmmər Qəzzafi devrildikən Orxan bu döyüşlərin ən ortasında idi. Çəkiliş zamanı o, iriçaplı silahdan atılan mermi ilə bərk yaralanmışdı. Ayağı topuq nahiyəsində parçalanmışdı. Rusiyanın o zamanı prezident Dmitri Medvedyev, jurnalist Maksim Şevçenkonun vasitəçiliyi ilə Orxanı hadisə yerindən xüsusi təyərədə Vyanaya, dünyanın ən məşhur cərrahiyyə klinikasına evakuasiya etdirmişdi. Orxan 8 dəfə cərrahiyyə masasına uzadıldı.

Bəli, razıyam, adi insanın, adi jurnalistin çəkəcəyi çillə deyildi bu... Qədim yunan qəhrəmanı Axilles kimi dabanından yaralanmış Orxan sanki eyni əfsanəni yaşadı. Öz "Axilles dabanı"nın kəsilməsinə icazə vermədi. İllizrov üsulu ilə daban sümüyünü iki il santimetr-santimetr böyütdülər. Boris Polevoyun "Əsl insan haqda povest"i oldu yalan, Orxan gerçək. İki il qızdırma içində boğulan Orxan axır ölümə qələbə çaldı. Sözünlə əsl mənada bədəninə təzə ayaq yetişdirdi. Sağalınca, yenidən səyyar çəkilişlər. Donbas döyüşləri zamanı başını, telekameranı, fotoaparatu sən-görəldə gizlətmədi. Ancaq necə deyirlər, "axır suda sınaq suyun səhəngi" - Mərkəzi Afrika səfəri Orxan üçün sonuncu oldu.

- Kim sifariş etmişdi bu çəkilişləri?

- Tanınmış Rusiya oliqarxi Mixail Xodorkovskini bu cinayətlə əlaqədar xeyli tənqid

edib. Həmin bu coğrafi məntəqədə əsl vətəndaş müharibəsi alovlanır. Əks tərəfləri bərişdirən beynəlxalq MINUSCO təşkilatı BMT tabeçiliyindədi. Afrikada axşam qaranlıq 6 radələrdə düşür. 30 iyul saat 22-20-də qətl hadisəsi baş verir. Cinayət Sübyu və Dekao

Aleksandr Skrlnikovların adı hallanır?

- Bəli. Ancaq Rusiyanın rəsmi Tədqiqat Komitəsi də öz araşdırmalarına start verib. İş gedir. Detallar açıqlanmır. Jurnalist Maksim Şevçenko həmin detallara bələddir. Başqa versiya səsləndirir. Cinayətdə Xodorkovskinin, Qərb xüsusi

Orada əksər Afrika ölkələrində olduğu kimi, it yiyəsini tanımır. Prezident Tuader ölkənin yalnız 20 faizinə nəzarət edir. Yerli müsəlmanlar "Seleka" adlı hərbişəkilmiş qurumda toplanaraq yerli xristianlarla ara-sıra toqquşurlar. Vəziyyət Suriyadakı hadisələrin bir başqa təkrarıdır. Bəşər Əsəd viru-

əks tərəflər-rus muzdluları, gürcü yaraqlıları, digərləri, əvvəlcə 2014-də Donbasda toqquşdular. Eyni qüvvələr indi öz haqq-hesablarını uzaq Afrikada çürüdürlər. İştirakçılar eynidi. Sanki Afrikadakı, Donbasdakı, Suriyadakı şaxtaların, təbii ehtiyatların sahibləri də eynidi. Mühafizəsi də. Bax bu ün-

Orxan Camalı MAR-a kim, niyə göndərib:

bir qətlin sensasion təfərrüatları - dostu danışır...

Öldürülən jurnalistin yaxın dostu dəhşətli faktlar açıqladı; **Həmid Herişçi:** "Səfərin məqsədi BMT missiyası əməkdaşı olan "Martin" kod isimli informatordan müsahibə almaq idi..."

edirlər. Deyirlər niyə o, bu üç jurnalisti siqortasız, müdafiəsiz MAR-a (Mərkəzi Afrika Respublikasına) ezam edib. Sifarişi Xodorkovskili vermişdi. İcraçı təşkilat TSUR-du (rusca Üentr Upravlenie Passledovaniemi).

- Demək, hər üç jurnalist bu təşkilatın sifarişini həyata keçirdi?

- Bəli. Ancaq Orxan çox müstəqil jurnalist idi. Çərçivədən çıxma da bilirdi.

- Qətlin təfərrüatları çox şübhəlidir. Ortada sanki naməlum, üçüncü əl var.

- Elədi. Məncə, Mixail Xodorkovski də burada ancaq kənar vasitəçidi. O da bəlkə növbəti qurbandı. Xodorkovskini kim bu avantüraya sürükləyib? Yəni qurbanların sayı tezliklə arta da bilər.

- Qətl nə zaman, harada törədilib?

- 27 iyulda Orxangil Mərkəşin Kasablanka hava limanında yere enirlər. Əvvəlcədən hazırlanmış ssenariyə görə çəkiliş heyəti burada bir gün ləngiməliydi. Ancaq təcili bir zəng əsasında anında MAR-a yollanırlar. Hadisələrin axarı ilk dəfə məhz bu zəngə görə dəyişib. 30 iyulda Orxangil paytaxt Bangiden 400 kilometr aralı Bambari şəhəri istiqamətində yola çıxırlar. Səfərin məqsədi "Martin" kod isimli informatordan müsahibə almaq olub. Həmin şübhəli şəxs oradakı BMT missiyası əməkdaşıydı. İndi o, mobil telefonlarda deyildiyi kimi, əhatə dairəsindən kənardadı. Yoxdu. İynə

yaşayış məntəqələri arasında, Kaqa-Banboro şəhərinə gədən şose yolu kənarında törədilib. Bu, razılaşdırılmış marşrutdan xeyli aralıdır. Deyilənə görə, jurnalistləri GPS vasitəsilə azdırıblar. Bu isə sadə qaradərili yaraqlıların imkanı xaricindədir. Əsl müəmmalı sirr də, ruslar demiş, "it də burada basdırılıb". Cəsədlər burada, Sübyuya gedən trasın kənarında aşkarlanıb. Onlar geriye qayıdarkən Bambariyə gedən şosedən xeyli kənara aralanıblar. Sürücü - yerli sakin Byenvenyu Nduvokama sağdır. İlk fərziyyələr məhz onun ifadələri üzərində qurulub. Sürücünün dəqiq yeri belli deyil. Onu MAR rəsmiləri haradasa gizlədiblər.

Xodorkovskinin tədqiqat qrupu iddia edir ki, Orxangilin önündə bir başqa avtomobil də irəliləyirmiş. Pusuqda duranlar birinci avtomobili buraxıb, ikincini saxlayıblar. Bizimkiler də məhz həmin avtomobiləymişlər.

- Ortada daha hansı şübhəli detallar mövcuddur?

- Orxangili 30 iyulda qətlə yetiriblər. Xodorkovskini qrupu, TSUR öz araşdırmalarını artıq avqustun 4-də elan ediblər. Bu cür tələskənlik məndə şübhələr doğurur. Aydındı, Xodorkovski ünvanına səslənən ittihamlardan xeyli narahatdır. Yamanca tələsir.

- Demək, dedikləriniz məhz TSUR-un, Xodorkovskinin versiyasıdır? Müəllif kimi müstəqil jurnalistlər, fliranser Roman Popkov,

"Jurnalist Maksim Şevçenko həmin detallara bələddir. Başqa versiya səsləndirir. Cinayətdə Xodorkovskinin, Qərb xüsusi məxfi qurumlarının izini görür"

məxfi qurumlarının izini görür. **- Keçək əsas suallara. Birinci sual: Orxangil niyə Mərkəzi Afrika Respublikasına getmişdilər?**

- Yaxşı sualdır. İşin əzəl mübtədəsi belədi. 2017-ci ilin oktyabrında MAR prezidenti Fosten-Arkanja Tuader Rusiya Xarici İşlər naziri Sergey Lavrov ilə Soçidə rəsmi şəraitdə görüşürlər. Yeni seçilmiş prezident Tuader Rusiyadan hərbi kömək, öz mühafizəsini istəyir. Sonra Moskvaya, Futbol Çempionatına gəlmiş Tuader bu xahişini telekamaralar qarşısında, Vladimir Putinin hüzurunda bir daha təkrarlayır.

- Nəticədə...

- Nəticədə, kontrakt əsasında MAR-a 170, yaxud 800 rus muzdlusu göndərilir. Xalq arasında bu muzdlulara şərti olaraq "Vaqner qrupu" deyilir. Xatırladım ki, məhz həmin rus muzdluları bu ilin fevralında Suriyanın Deyr az Zur bölgəsində amerikalıların havadan zərbəsinə məruz qalıb, bəzi məlumatlara görə, 206 qurban veriblər. Hər muzdlunun həyatı 1 milyon dollar civarında sığortalanıb. İndi özünüz hesablayın...

- Rusiya muzdluları orada təkdilər? Başqa "vəhşi qaz"lar yoxdumu heç?

- Niyə yoxdu. Var. Oradakı qızıl, brilyant, uran şaxtalarını 11 min franzant xüsusi təyinatlısı, əli qanlı "Xarici legion" qoruyur. Fransa atom elektrik stansiyalarının uranı buradakı şaxtalarından çıxarırlar. MAR-da həm də guya BMT bayrağı altında 800 gürcü əsgəri, yaxud muzdlusu mövcuddu. Aralarında Azərbaycan əsillilər də var.

- Onlar kimləri müdafiə edirlər?

- Xarici ölkələrin buradakı strateji, iqtisadi maraqlarını. MAR-ın müstəqilliyi nisbidir.

su buraya da yoluxub. Burada ki prezidenti də ruslar qoruyurlar. Bu, MAR-dakı Qərb maraqlarını zədələyir.

Hə, mövzu çox qəlizdir. Bu xəmir hələ çox su, bağışlayın qan aparacaq... Orxangil buranın siyasi mənzərəsini lentə alıb bütün əks tərəflərdən, o cümlədən rus muzdlularından müsahibə almalyıdılar. Maksim Şevçenkoya görə, Orxangili Qərb məxfi qurumlarının sifarişi ilə qətlə yetirib, günahı rus muzdluların üzərinə yıxmaq, diqqəti əsl günahkarlardan, Qərb transmilli şirkətlərindən yayındırmaq istəyirlər.

- Maksim Şevçenko, əsl günahı MAR-dakı transmilli şirkətlərin iqtisadi maraqlarını güdən Qərb muzdlularında görür?

- O iddia edir ki, BMT, yaxud Fransa bayrağı altında fəaliyyət göstərən xüsusi təyinatlılar burada əslində sülh prosesini deyil, transmilli şirkətlərin qızıl, almaz, uran şaxtalarını qoruyurlar. Rusiyanın bu zəngin bazara girişi Qərbi hürkütmüşdü. Nəticədə onlar provokasiyaya əl atıb Orxangilin qətlə ilə Rusiyani cəzalandırırlar. Yəni bura bizim ərazidir. Girməyin. Yoxsa...

Rus liberalları, Xodorkovski isə əks iddiadadırlar. Deyirlər bəs Orxangil Mərkəzi Afrikadakı rus şirkətlərinin qarşı işlərini aşkarlamışdılar. Əllərində təkzibolunmaz sübutlar varmış. Guya rus muzdlularını buna görə barmaqlarını tətbiyə sıxıblar. Orxanı bəlkə də işgəncə ilə dindiriblər də. Biləklərində guya qandal izləri var. Gördüyünüz kimi, ortada fərqli mülahizələr mövcuddur.

- Siz tədqiqatlarda iştirak edəcəksinizmi?

- Bəli. Mən əziz dostumun qanını yerdə qoymayacam.

- Sonda nə deyərdiz?

- Bilirsiniz, MAR-dakı bütün

vanları, bu "seyidhəmədləri" öyrənmək lazımdır. Müharibə oliqarxlar arasında gedir. Qurbanlar isə adi insanlar, Orxan kimi qəhrəman jurnalistlərdir. Allah Orxan Camala rəhmət etsin.

SON ANDA: 12 avqust tarixində Rusiya "Federal Xəbərlər Agentliyi" layihəsi çərçivəsində bir dəstə tanınmış jurnalist-xüsusi müxbir Kirill Romanovski, "Fontanka.ru" saytının əməkdaşı Yuliya Nikitina, müstəqil jurnalist frilanser Vladimir Malyanov, Denis Tarasov Mərkəzi Afrika Respublikasına təşrif gətiriblər. Məqsəd bu ölkə barədə geniş məlumat toplayıb mətbuata ötürməkdir. Səfərin ilk günündə heyət, MAR prezidenti Tuaderin təhlükəsizlik üzrə baş müşaviri Valeriy Zaxarovla görüşüb müvafiq təlimatlar alıblar. Heyət üzvlərinə ölkə barədə geniş məlumat, habelə zirehli gödəkçələr, dəmir dəbilqələr verilib. Heyət Orxangildən fərqli olaraq ölkə XİN-indən akreditasiya alıb. Valeri Zaxarov jurnalistlərə Orxangilin qətlə barədə geniş məlumat verib. Baş şahidin-sürücünün, təhlükəsizlik baxımından yerli qazamatda saxlanıldığını təsdiqləyib. Fəqət, Rusiya Tədqiqat Komitəsi nümayəndəliyini hələ MAR-da gözə dəymir.

Sürücü qətlin qarət məzmunlu olduğunu israrla təkrarlayır. İddia edir ki, avtomat atəşinə qədər Çad ərazisindən gəlmiş quldurlar Orxangilin şəxsi əmlakı uğrunda öz aralarında didişiblər. Tək-tək atəş səslərindən sonra araya sükut çöküb. Sonrakı sükutu avtomat silahlardan açılan yayılm atəş səsləri pozub.

Müstəqil jurnalistlər rəsmi tədqiqatların bu məcrada gedəcəyindən ehtiyatlıdır.

□ Cəvansir ABBASLI, Musavat.com

Sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudov çetesi-nin əsas simaları dəmir barmaqlara göndərilsələr də, bu günə qədər cəzadan yayınanlar da var. Sabiq nazirin özü haqda çox yazılıb, deyilib. Onunla bağlı məsələ qeyri-müəyyəndir - bu gün əminliklə "Eldar Mahmudovu tutmayaçaqlar" deyənlər çoxluqdadır. Fikirlərini əsaslandırmaq üçün də gətirdikləri dəlillər də "daşdan keçir".

qanlı caynağından canlarını qurtarmaq üçün var-dövlətlərindən keçməklə azadlığa qovuşublar. Qazanan tərəf isə "Akula Akif"ə pay-puş şəklində pullar ötürüb. Bununla belə, "Akula Akif" vasitəsilə MTN caynağına keçmiş iş adamları elə onun özünün himayəçiliyindən istifadə etmə realığı ilə üz-üzə qalırdılar. Ən yaxşı halda onu bizneslərinə 25-30 faiz payla şərik edirdilər.

Bu, illərlə davam edən proses olub və "Akula Akif"

tarixdə olan digər emissarı isə "Rabitə işi" üzrə axtarısa verilmiş "Caspian Telecommunication LTD" şirkətinin rəhbəri və "AKEY" MMC-nin direktoru Ayaz Elxan oğlu Kərimovdur. O, Eldar Mahmudovun oğlu Anar Mahmudovun şəriki və dostudur. "Akula Akif" Eldar Mahmudovun "işvereni" kimi ad çıxarıbsa, Ayaz Kərimov sabiq nazirin "qulağı" hesab edilir. Eldar Mahmudovun qanunsuz dinləmələr üzrə dəstəsinin aparıcı üzvlərin-

dikdə) maddələrinə tövsiyə edilib. Onun barəsində CM-in həmin maddələri ilə yenidən ittiham elan edilməsi qərarı qəbul edilib. Keçirilən əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində "Caspian Telecommunication LTD" şirkətinin faktiki olaraq, ləğv edilmiş milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun oğlu Anar Mahmudovun dostu ilə A.Kərimovun müştərek şirkətləri olması müəyyən edilib. Həmin şəxslər "Cartburg NC" şirkətinin Azərbaycan-

Lirəni çökdürən, manatı saxlayan səbəblər

Qubad İbadoğlu: "Müqayisə etmək çox çətin, çünki..."

Son aylarda Türkiyə iqtisadiyyatında baş verən proseslər qarşı ölkənin maliyyə sektorunun xarici təsirlərə çox həssas olduğunu üzə çıxardı. Milli valyuta dollar qarşısında ciddi dəyər itkisinə məruz qalır, maliyyə-bank sektoru ciddi problemlərlə üzləşib. Azərbaycanda isə manatın məzənnəsi bir ildən artıqdır ki, dəyişməz qalır.

Düzdür, Azərbaycan Türkiyə kimi xarici siyasətdə problemlərlə üzləşməyib, amma milli valyutatımızın dəyərini təsir göstərməli olan amillərdən də yan keçilməyib. Türkiyə lirasini xarici təsirlərə həssas edən, Azərbaycan manatının stabilliyini saxlayan amillər hansılardır?

Sualı "Yeni Müsavat"a cavablandıran **iqtisadçı-alim, ADR Hərəkatının rəhbəri Qubad İbadoğlu** Türkiyə lirasini Azərbaycan manatını müqayisə etməyin çətin olduğunu deyir: "Bu, o qədər də asan deyil. Çünki bu valyutaların məzənnəsinin formalaşması metodları çox fərqlidir. Türkiyədə tam liberal bir şəraitdə, bazar qüvvələrinin iştirakı ilə, demək olar ki, Mərkəzi Bankın və digər dövlət orqanlarının müdaxiləsi olmadan valyuta məzənnəsi formalaşdırılır. Bu proses uzun illərdir davam edir və liranin həmişə ucuzlaşması ilə müşayiət olunur. Bu da normal idarə olunan zaman Türkiyə iqtisadiyyatı üçün yaxşı stimullar verir. Çünki Türkiyə hökuməti lirədən yalnız ödəniş vasitəsi kimi deyil, həm də tənzimləmə aləti kimi istifadə edir. Türkiyədə ixracatın stimullaşmasında, daxili bazanın rəqabət qabiliyyətinin artmasında liranin əhəmiyyətli rolu olub".

Azərbaycana gəlincə, burada manatın məzənnəsi indiyədək sərbəst, liberal rejimdə müəyyənəlməyib: "Bizdə Mərkəzi Bankın inzibati yanaşması, Dövlət Neft Fondunun bazara müdaxiləsi əhəmiyyətli rol oynayır. Buna görə də Azərbaycan manatının ABŞ dollarına nisbətəndə məzənnəsi son zamanlar stabil olaraq saxlanılır. Demək istədiyim odur ki, Türkiyədə milli valyutanın məzənnəsinin formalaşması çərçivəsi, onun qayda və şərtləri, iştirakçıları Azərbaycanla müqayisədə tamamilə fərqlidir".

İqtisadçı-alimin sözlərinə görə, Türkiyə valyutasının dəyərlişməsi gözlənilən bir prosesdir: "Bunun bir mühüm səbəbi siyasi səhnədə baş verən proseslərdir: terrorlar, konstitusiya dəyişikliyi, hakimiyyət islahatları, dövlət çevrilişinə cəhd və ondan sonrakı proseslər, nəhayət, xarici siyasətdəki problemlər. Siyasi problemlər, xüsusilə Fətullah Gülenlə münasibətlər Gülen tərəfdarlarına məxsus olan kapitalın Türkiyədən çıxarılmasına gətirib çıxarıb. Eyni zamanda gülənçilərə məxsus böyük müəssisələr bağlanıb. Bundan əlavə, xarici siyasətdəki problemlər çoxsaylı xarici investorların da ölkə iqtisadiyyatından çəkilməsinə səbəb olub. İlyanmdır Türkiyə ciddi kapital axını ilə üzləşib. Türkiyədə digər problem xarici borcların yüksək həddə olmasıdır. Ölkə daxilində faiz dərəcələrinin yüksək olması səbəbindən xüsusilə özəl sektor tələbatını qarşılamaq üçün çox böyük həcmdə xaricdən daha ucuz başa gələn borcların gedişi. Son məlumatlara görə, Türkiyənin xaricdən cəlb etdiyi kreditlərin həcmi 500 milyard dollara yaxındır ki, bunun da 310 milyard dolları özəl sektorun payına düşür, 130 milyard dövlət şirkətlərinindir. Qarşı ölkədə problem yaradan üçüncü amil iqtisadiyyatın strukturunda baş verən dəyişikliklərdir. Belə ki, idxal getdikcə artır, xarici ticarət balansında, tədiyə balansında kəsir çoxalır, valyuta ehtiyatları azalır. Bu baxımdan Azərbaycanla Türkiyəni müqayisə etmək mümkünsüzdür. Neftin qiymətinin yüksək olması Azərbaycana valyuta axınına gücləndirib, valyuta ehtiyatları artır. Bu da bizə imkan verir ki, lazım olanda bazara əlavə xarici valyuta çıxarmaqla prosesləri tənzimləyə bilək. Lakin bu imkanlar da tükənməz deyil. Düşünürəm ki, Azərbaycan hökuməti manatın məzənnəsində müəyyən qədər dəyişikliklərə getməlidir. Ətrafımızdakı bütün dövlətlərdə bu proses gedir, bunun Azərbaycana təsirindən yayınmaq mümkün deyil".

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Müsavat"

Eldar Mahmudovun axtarışda olan emissarları - kim harada gizləni?

"Akula Akif" və sabiq nazirin "qulağı" hesab olunan Ayaz Kərimovun mübhəm qaçışlarının ilginclik təfərrüatları

Eldar Mahmudov, onun MTN-də formalaşdırıldığı komandanın əməlləri tarixdə olmuş ən qəddar mafioz cinayətkar qruplaşmalarla bəhsə girəcək qədər böyük və çoxşaxəli idi. Kimsənin ağına belə gəlmirdi ki, 2015-ci ilin bir oktyabr günü bu mafioz qruplaşma pərən-pərən salınacaq, ən məşhur generalını qandallayıb Bakı İstintaq Təcridxanasına göndərəcəklər. Bu baş verdi və artıq "mahmudovçu"ların əksəriyyəti məhkəmə hökmünü alıb cəza yerlərinə də göndəriliblər. Eldar Mahmudovun həbsi məsələsində də belə bir ssenari baş tuta bilər.

Eldar Mahmudovun azadlıqda qalan komanda üzvləri də yox deyil. Onlardan biri də "Akula Akif" ləqəbli Akif Mustafayev, digəri isə Ayaz Elxan oğlu Kərimovdur.

Hər 2 şəxs 3 ildir ki, Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən bütün dünyada axtarılır.

Eldar Mahmudovun ən sadıq adamlarından biri, "Akula Akif" şefinin "tifağı dağıdılardan" 1 gün sonra-18 oktyabr 2015-ci ildə qaçmışdı. Özünü iş adamı kimi tanıdan bu zat faktiki tikinti sektorundakı imkanlı iş adamları haqda dosye toplayıb şəxsən Mahmudova çatdırmaqla məşğul olub. Dosyələr çete üzvlərinə ötürülüb və bundan sonra texniki məsələ olub - adamları dinləyib, izləyib və sonda "böyük cinayət törətmiş" kimi şərləyib tutublar. Bundan sonra "Akula Akif" araya girib və iş adamlarına xidmətlərini təklif edib. Çarəsiz, əli hər yerdən üzülmüş iş adamları Milli Təhlükəsizlik Nazirliyindəki çete üzvlərinin

badə yoldaşı Eldar Mahmudovun "vurulması"ndan dərhal sonra ölkədən qaçıb. İlk vaxtlar onun sorağı Fransa paytaxtından gəlirdi. Sonralar isə İspaniyada olması haqda məlumatlar vardı. Son xəbərlərə görə, "Akula Akif" plastik əməliyyat keçirməklə üz cizgilərini, zahiri görünüşünü dəyişdirib, tanınmaması üçün müxtəlif üsullardan istifadə edir.

İnterpolun rəsmi saytında göstərilir ki, 1955-ci ildə anadan olmuş Akif Mustafayev Azərbaycanın prokurorluq orqanları tərəfindən axtarısa verilib, ona qarşı "rüşvət" ittihamı var. Azərbaycanın Baş Prokurorluğunun İnterpol və Avropa ölkələrinin hüquq-mühafizə orqanları ilə qurduğu operativ təmaslar sayəsində "Akula Akif"in bank hesablarına və əmlakına həbs qoyulub. Hazırda "Akula Akif" barəsində olan cinayət işi üzrə icraat dayanır. O, tapılıb istintaqa təhvil verildikdən sonra istintaq davam etdiriləcək.

Eldar Mahmudovun ax-

dən biri olub. Onun barəsində cinayət təqibi Eldar Mahmudov "vurulandan" 2 ay sonra, 2015-ci ilin dekabrında başlanıb. "MTN işi" çərçivəsində başlanan istintaq zamanı Ayaz Kərimovun barəsində Cinayət Məcəlləsinin 312.2-ci - vəzifəli şəxs tərəfindən bilə-bilə qanunsuz hərəkətlər (hərəkətsizlik) etməyə görə ona rüşvət vermə və ya təkrar rüşvət vermə maddəsi ilə cinayət işi başlanıb. Lakin onu təqsirləndirilən şəxs qismində istintaqa cəlb etmək mümkün olmayıb. Çünki cinayət təqibi orqanından gizləndiyinə görə istintaqa dəvət etmək və ona ittihamı elan etmək mümkün olmayıb. Binəqədi Rayon Məhkəməsinin 17 dekabr 2015-ci il tarixli qərarı ilə barəsində həbsli axtarış başlanıb. 2016-cı ildə Ayaz Kərimovun cinayət əməli CM-in 179.3.1 (mənimləmə və ya israf etmə, mütəşəkkil dəstə tərəfindən törədildikdə) və 179.3.2-ci (mənimləmə və ya israf etmə, külli miqdarda törədil-

da fəaliyyətinə rəhbərlik edib. "Cartburg NC" şirkəti tərəfindən əldə olunan aylıq külli miqdarda gəlirin qeyri-qanuni yolla "AGbank" ASC-nin Mişə adlı işçisində toplanması, onun tərəfindən əvvəlcədən müəyyən olunub. Məhkəmə A.Kərimovun mülkiyyətində olan Az 10 A 378 nömrəli "Harley Davidson" markalı motosikletinə, ona məxsus olan "AKEY" MMC-nin mülkiyyətində olan Az 10 PB 378 nömrəli "Maserati Quattroporte S Q4" markalı avtomobilinə, Az 90 AA 378 nömrəli "Jaguar XJ" markalı avtomobillər və Abşeron rayonu, 3 nömrəli Zeytun sovxozu ərazisində yerləşən 1 hektar torpaq sahəsi üzərinə həbs qoyub. Eldar Mahmudov "vurulandan" sonra "AKEY" MMC-nin işçilərinin "Aztelekom" MMC-də, və mobil operatorlarda quraşdırıb xidmət göstərdikləri avadanlıqlara baxış keçirilib. "Aztelekom" MMC-də olan avadanlıqların "Cartburg NC" şirkətinə, digər müəssisələrdə olan avadanlıqların isə ləğv edilmiş MTN-ə məxsus olması müəyyən edilib. Həmçinin "Cartburg NC" şirkətinin "Aztelekom" MMC-nin "S-12" beynəlxalq stansiyasında quraşdırılmış avadanlıqların qiymətləndirilməsi aparılıb, həmin avadanlığın amortizasiya xərcləri nəzərə alınmaqla və avadanlığa yüklənmiş proqram təminatı qiymətləndirilmədən dəyərinin 112 min 826 ABŞ dolları olduğu müəyyən olunub. Bu günə qədər Eldar Mahmudovun "qulağı"nın harada gizləndiyi bilinmir.

□ **E.HÜSEYNOV,**
"Yeni Müsavat"

Gec evlənmək - dəbmi, zərurətmi?

Samir SARI

Belə bir klassik deyim var (müəllifi məlum deyil, amma görünür ki, bunu deyən ağıllı adam olub): "Evlənən də axırda peşman olur, evlənməyib subay qalan da, amma ən yaxşısı, evlənin peşman olmaqdır".

Bu sözü ilk dəfə 23 il əvvəl eşitmişəm, amma yəqin ki, ondan da bir o qədər əvvəl, yəni "dünyanın düz vaxtı" kimi identifikasiya olunan dövrlərdə dilə gətirilmiş sözdür.

Hazırda bu məsələ çox aktuallaşıb. Hiss olunur ki, evlənin peşman olanların sayı daha çoxdur və bu heç də axırda yox, əvvəldə baş verib.

Məsələn, hər gün informasiya məkanındakı xəbərlər bülletenində belə başlıqlar görürük: "Ər arvadını baltaladı"; "Arvad ərinə bıçaqladı"; "Kişi gənc xanımını vəhşicəsinə döydü"; "Hamilə qadın küçədə əri tərəfindən döyüldü", "Təzə gəlin qoşulub qaçdı" və sair və ilaxır.

Adam bu xəbərləri oxuyur və o qənaətə gəlir ki, indiki durumda ailə qurmaq ağır və məsuliyyətli işdir, hətta qorxulu məsələdir.

Görünür, bu üzəndir ki, ölkəmizdə son 27 il ərzində ilk dəfə olaraq, kişilər arasında ən yüksək orta nikah yaşı qeydə alınıb. Yəni kişilərin nikaha girmək yaşı artıb, gec evlənməyə başlayıblar, ortalamada 28,6 (28 yaş 6 ay) yaşda evlənilirlər.

Təbii ki, hələ bu statistikanın ayıbını örtən məqam bəzi rayonlarda gənclərin əsgərlikdən gələn kimi özlərindən 2-3 yaş balaca bir qızı tələm-tələsik alıb evə atmalarıdır. Məhz onlar öz töhfələrini müvafiq statistikanın ortasına qoyur, onu aşağı salırlar. Yoxsa iri şəhərlərdə yaşayan əqidəli subaylara qalsa, kişilərin evlilik yaşı 35-ə dirənər.

Bu tendensiyanın səbəblərindən biri klassikdir: imkansızlıq. Özünü birtəhər saxlayan, əyninə zorla şalvar alan birisi məsuliyyətli olduğundandır ki, arvad saxlaya bilməyəcəyini anlayır və evlənmir.

Hərçənd məsuliyyətsiz adamlar da var, borc-xərc edib evlənilirlər, bir aydan sonra bal, doşab, riçal bitir və təzə gəlin gündəlik tələbat malları tələb edəndə təzəbəy şilləni qoyur sevgili yarının püstə dodaqlarının üstünə, ala gözlərinin altına, deyir, köpəkqızı, burada supermarket işlədirməmi?

Belə olanda da o cür gönüqalın təzəbəyin bəziləri təzə gəlinin qardaşları tərəfindən eşşək qədər çırpılır, bəziləri qayınanaları tərəfindən söyülür, qarğanır. Qızını götürüb ata evinə aparırlar və boşanma üçün məhkəməyə müraciət edənlər də olur. Bu cür evlilik münasibətlərinə razılanların bir qisminin sorağı isə üçüncü abzasda dediyimiz xəbər başlıqlarından gəlir.

Əvvəllər subay və yaşı keçən qohum-əqrəbalarına, dost-tanışlarına müdrik görkəmdə "yaşın keçir, subaylığın daşını at" deyənlər çox idi, baxardın ki, nəsilxanlı ziyafətlərdə eyzən subay adamı qabaqlarına qoyub danlayırlar. Hətta ömürünün 3-cü onilliyini bitirən, 4-cünü xırdalamağa başlayan subay dirəşsəydi, arsız-arsız "subaylıq sutanlıqdır" desəydi, dərhal onun ağzının üstündən vururdular ki, "ağıllı ol, subaylıq bir kişilik deyil".

Ancaq indi anlayışlı ağsaqqalların sayı artıb, dirəşən subaylara belə deyirlər: "Özün bilən məsləhətdir, bala. Bir şey ki, evləndəndən sonra sıxıntıya girəcəyini bilirsən, camaatın qızını gətirib bədbəxt etməyin mənası yoxdur".

Əslində kişilərin gec evlənməsi faciə-zad deyil. Əksinə, bu səbəbdən ölkədə problemlə ailələrin sayı azalırsa, belə yaxşıdır.

Elə inkişaf etmiş ölkələrdə də adamlar gec evlənilirlər, çünki bir yerdə yaşamağın, ailə qurmağın məsuliyyətini anlayırlar.

Daha əvvəlki əyyam deyil. Nənələrimiz 16-17 yaşında ərə gedir, yaşları 30-a çatmamış çoxuşaqlı ana (ən azı 6 uşaq) olurdular, 40-da həm fiziki, həm də mental olaraq çökürdülər.

İndi əksəriyyət etibarilə nə o qədər tez ərə gedən var, nə də 6 qarın doğan. Camaat xeyli ağıllanıb. Başa düşürlər ki, 22-23 yaşda çiyini ailə yükünün altına vermək, sonra uşaq böyütmək, oxutmaq, ev-eşik etmək zırlı işdir. Ona görə də bəribaşdan heç olmasa 5-6 il adam kimi yaşamaq, gün görmək istəyirlər.

Uzun sözün kəsəsi, ailə qurmaq da elmi yanaşma, texniki iqtisadi əsaslandırma tələb edən şeydir.

Türkiyə iqtisadiyyatında baş verən təlatümlər, getdikcə artan böhran əlamətləri istər-istəməz Azərbaycanın qardaş ölkəyə yatırdığı investisiyalarla bağlı narahatlıqları artırır. Söhbət əsasən SOCAR xətti ilə Türkiyənin neft-kimya sənayesinə qoyulan milyardlarla dollarlıq sərmayələrdən gedir.

Türkiyə iqtisadiyyatının çətin günü və Azərbaycanın qardaş sözü

SOCAR rəsmisi: "İndiyədək Türkiyəyə 19 milyard dollar investisiya qoyulub və investisiyalar davam edəcək"

Qeyd edək ki, SOCAR Türkiyənin "Petkim" neft-kimya kompleksinin əsas səhmdarıdır. Yalnız bu kompleks daxilində İzmir şəhərinin Əliağa rayonunda inşa edilən "Star" neft emalı zavoduna 6,3 milyard dollar investisiya qoyulub. Ötən ay ilk dəfə olaraq zavodda Azərbaycan nefti emal olunub. Oktyabr ayına qədər zavoddakı bütün qurğular istifadəyə verəcək. Cari ilin sonuncu rübündə "Star" neft emalı zavodu işləməyə başlayacaq.

Zavodun məqsədi neft-kimya sektorunu xam məhsulla təmin etməkdir. Neft-kimya məhsullarından savayı zavodda reaktiv yanacaq, mayeləşdirilmiş neft qazı (LPG) və dizel yanacağı da istehsal ediləcək. Hazırda Türkiyə bütün bu yanacaq növlərini idxal edir.

"Azərbaycan və Türkiyə arasında bütün sahələrdə strateji müttəfiqlik gündən-günə güclənir".

Bunu Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev bildirib. O qeyd edib ki, Azərbaycan Türkiyə ilə iqtisadi münasibətlərinə də xüsusi önəm verir və bu əlaqələrin inkişafına qarşılıqlı sərmayə qoyuluşları, ikitərəfli ticarət, regional və global əhəmiyyətli enerji və nəqliyyat layihələrində iştirakla öz töhfəsini verməkdədir: "Ölkəmiz, Türkiyənin iqtisadiyyatına sərmayə qoyuluşlarının davamı ilə yanaşı Türkiyə iqtisadiyyatında yaxından iştirakını davamlı olaraq artırmaqdadır. Azərbaycan Türkiyənin öz növbəsində son illər həyata keçirdiyi meqa layihələrin yaxın zamanlarda Türkiyənin özünün və regionun iqtisadiyyatı və təhlükəsizliyinə əlavə imkanlar təmin edəcəyini hesab edir və sarsılmaz Türki-

yə iqtisadiyyatının gələcəyinə tam əmindir". "SOCAR Turkey Enerji A.Ş."nin (STE-AŞ) baş direktoru Zaur Qəhrəmanov bildirib ki, SOCAR indiyədək Türkiyəyə 19 milyard dollar investisiya qoyub: "Türkiyəyə investisiyalar davam edəcək. Biz Türkiyədəki fəaliyyətlərə qısa müddətli baxmırıq. Türkiyə bizim üçün mühüm ölkədir. Bizim xarici investisiya

mək lazımdır: "2013-cü ilin yekunlarına görə Türkiyənin Ümumi Daxili Məhsulu 950,58 milyard dollara qədər artaraq rekord göstəriciyə çatmışdı. 2017-ci ildə bu göstərici 851,1 milyard dollara qədər azalıb. Əlbəttə ki, Türkiyə iqtisadiyyatı daha çox inkişaf etsə, nə qədər iri tutumlu olsa, onun sənayesini təşkil edən müəssisələrin gəlirləri də buna adekvat nə-

hansı risklərlə qarşılaşa bilər bu müddətdə? İkincisi, maliyyə böyük partiyalarla alan müştərilər artıq daha kiçik partiyalarla mal almağa meyilli olublar. Bazar iştirakçıları hesab edirlər ki, belə hallar iqtisadi-maliyyə vəziyyəti stabiləşənə qədər davam edə bilər".

STAR neft emalı zavoduna gəlincə, ekspert onun oktyabrın sonunda istis-

portfelimizdə ən vacib ölkə Türkiyədir. Bizə "Türkiyənin ən böyük xarici sərmayədarı" deyirlər".

Bu günlərdə verilən məlumatlara görə, gələn ildən SOCAR Türkiyədə yeni neft-kimya kompleksinin inşasına başlayacaq.

Z.Qəhrəmanovun mətbuata verdiyi məlumata görə, yeni neft-kimya kompleksində 2022-ci ilin sonu və ya 2023-cü ilin əvvəlində istehsalatın başlanması nəzərdə tutulur.

Azərbaycanın və SOCAR-ın Türkiyədəki daha bir yatırımları TANAP qaz kəməridir. Dəyəri 7 milyard dollar hesablanan bu kəmərdə Azərbaycan "Cənub Qaz Dəhlizi" QSC 51 faiz, SOCAR (Türkiyədəki törəmə şirkəti vasitəsilə) 7 faiz paya malikdir.

Azərbaycanın çoxmilliyətli investisiyaları Türkiyədəki iqtisadi çaxnaşmadan zərər görmü, yaxud görəcəkmə? Suallara cavab verən Neft Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri İlham Şabanın dediyinə görə, əvvəlcə Türkiyə iqtisadiyyatının vəziyyətinə nəzər yetir-

ticələr göstərir.

Hazırkı gündə SOCAR-ın Türkiyədə istismarda olan ən böyük müəssisəsi "Petkim" neft-kimya müəssisəsidir. Burada istehsal edilən məhsulun 50 faizi xarici bazarlara çıxarılır. Satış coğrafiyası Amerikadan tutmuş Avropaya qədər dəyişir - neft-kimya məhsullarına tələbatın olduğu ölkələr. Təbii ki, müəssisənin gəliri də dollar və avro ilə formalaşır. Türkiyə daxilində realizə edilən yarı məhsul isə yerli valyuta ilə satılır, amma qiymətlər satış gününün dollar kursuna bağlı olaraq dəyişir. Bu baxımdan, demək olar ki, "Petkim" biznesinə elə bir risk yoxdur. Bununla yanaşı, yerli valyutanın dəyərindən düşməsi müəyyən dərəcədə şirkətin biznesinə təsir edir. Belə ki, "Petkim"dən daim mal alan müştərilər daha çox vəsait ödəməklə qarşılaşırlar. Bu, tək "Petkim"lə bağlı deyil, ümumi ticarətə mənfi təsir göstərib. Lirə stabil olan zaman Türkiyədə normal praktika idi ki, 90 günə ödəniş edilsin. İndi təsəvvür edirsinizmi mal satan

ra verəcəyini xatırladır: "Burada vəziyyət bir qədər fərqlidir. Belə ki, xammal tam olaraq dollarla alınır. İstehsal olunan məhsulun böyük həcmi daxili bazar üçün nəzərdə tutulub, çünki Türkiyə neft məhsullarının idxalına da böyük vəsait xərcləyir. Bu emal müəssisəsi dizel yanacağını bütünlükdə yerli bazara yönəldəcək, demək olar ki, istehsal gücünün yarısını. Təbii ki, lirəyə satılan bir məhsul olacaq. Türkiyə iqtisadiyyatında stabillik yaranmasa, yanacağın qiymətini artırmaq vəziyyətdən çıxmaq mümkün olası deyil ki... STAR NEZ-in tikintisində isə 6,3 milyard dollar vəsait xərclənib, bunun da 2,9 milyardı kredit resursları hesabına reallaşmışdır. Bu baxımdan riskləri inkar etmək olmaz".

İ.Şabanın sözlərinə görə, TANAP layihəsi üzrə investisiyalar hər hansı təhlükədən uzaqdır: "Çünki onun tranzit haqları, istismarı ancaq valyuta ilə hesablanıb və hər hansı təşviş doğuracaq bir məsələ deyil".

□ Dünya SAKİT,
"Yeni MəsəVət"

"Baxış bucağı"

ABŞ-dəki erməni lobbisi Nikol Paşinyan-la prezident Trampın görüşünü təşkil etməyə hazırlaşır. ABŞ Konqresinin 50 üzvünün Trampa müraciəti də ermənilərin bu təmasa nə qədər böyük önəm verdiyini göstərir. Erməni hökuməti heç olmasa BMT Baş Assambleyası çərçivəsində ayaqüstü görüşə nail olub, bunu Paşinyanın aktivinə yazmağa çalışır.

Görüşün reallaşacağını güman edənlər az olmadığı kimi, gedişata Rusiyanın sakit yanaşacağı da inandırıcı görünür, hətta Kremlin Paşinyanı devirəcəyi barədə proqnozlar səslənir. Azərbaycan Naminə İctimai Forumun prezidenti Eldar Namazovla aqoniya vəziyyətində olan işğalçı ölkə ilə bağlı söhbətimizi təqdim edirik.

- Eldar bəy, indiki situasiyada Paşinyanın prezident Trampı görüşü nə dərəcədə real görünür? Sizcə, erməni baş nazir bu cəsarəti haradan alıb ki, Rusiyaya sanksiyalar tətbiq edən ölkənin lideri ilə təmasa can atır?

- Həqiqətən də bu, çox maraqlı bir hadisədir. Çünki əvvəlki dövrlərdə ABŞ Konqresindən ölkə prezidentinə bu tipli müraciətlər demək olar ki, olmurdu. Bəllidir ki, Konqresdə erməni lobbisi mövcuddur və ABŞ Konqresində "Ermənistanın dostları" adlanan bir qrup var. Onlar belə sənədlərin altında kifayət qədər imzalar toplaya bilirlər. Ancaq bu müraciətin arxasında çox ciddi və maraqlı proseslər dayanır. Söhbət ondan gedir ki, Paşinyanın Qərbə ilk səfəri - biz onun Brüsselə səfərini, NATO-nun sammitində iştirakı və Avropa Birliyi ilə danışıqlarını nəzərdə tuturuq - çox uğursuz alındı. Paşinyan həm ABŞ, həm Avropa Birliyi tərəfindən çox soyuq qarşılandı. Bunu özü də gizlətmir, mətbuata da açıqlamalar verir ki, biz gözlədiyimiz olmadı, istədiyimiz dəstəyi ala bilmədik. Bununla bağlı Avropa Birliyinin Ermənistandakı nümayəndəsi də açıqlama vermişdi ki, biz hakimiyyət dəyişikliyinə görə heç bir ölkəyə pul ayırmıyıq, pul ayrılması üçün gərək ölkədə ciddi islahatlar olsun və s. Hələ mətbuatda bu məsələni o qədər də işıqlandırmırlar, ancaq pərdə arxasında çox maraqlı bir məqam var.

- Konkretləşdirsək...

- Söhbət ondan gedir ki, Tramp hələ namizəd kimi seçkilərə qatılana onun ən kəskin tənqidçilərindən biri Corc Soros olub. Trampa Sorosun arasında qarşıdurma şəxsi, ideoloji və şəxsi zəmində bu günə kimi davam edir. Soros dəfələrlə onu "diktator və mafioz" adlandırıb. Həmçinin seçki prosesində Hillari

Klintonu çox böyük maliyyə dəstəyi ayırıb və başqa ABŞ milyarderlərinin də məhz Klintonu dəstək verməsi üçün səfərbərlik kampaniyası aparıb. Tramp qalib gələndən sonra bu qarşıdurma yeni bir pik nöqtəsinə çatıb. Tramp administrasiyası ABŞ-in özündə Tramp əleyhinə keçirilən aksiyaların məhz Sorosun maliyyələşdirdiyini vurğulayır və qeyd edir ki, Soros

nin ikinci adamı Viktoriya Nuland Avropa Birliyinin ünvanına kəskin söyüşlər söymüşdü, sonra onun səs yazısı da mətbuata sızdırıldı və bir qalmaqal qopmuşdu. Yəni bütün bu "məxməri inqilab"lar dövründə beynəlxalq dəstək ilk növbədə ABŞ-dan gəlirdi, Avropa Birliyi isə ikinci dalğa kimi bu işdə iştirak edirdi.

- Ermənistanı qayıdırıq-

Bu dəfə isə Avropa gördü ki, ABŞ tərəfindən ona təzyiqlə yoxdur, əksinə, Vaşinqton özü Ermənistandakı yeni hakimiyyətdən məsafə saxlayır. Belə olan halda Avropa bu prosesdə Rusiya ilə kəllə-kəlləyə gəlmək, yalnız Avropanın gücü ilə Ermənistanı təzyiqlə altından çıxartmaqla bağlı illüziyalarına da qapılmaq haqqında düşünmür. Ona görə də Paşinyan hakimiyyəti demək olar ki, Qərbdən heç bir ciddi mənəvi, siyasi və maliyyə dəstəyi ala bilmədi.

- Amma bu dəstəklər davam edir. İrəvan Qərbdən istədiyini almağa çalışır, elə deyilmi?

- Bəli. Konqresmenlərin də təcili olaraq Tramp administrasiyasına məktub göndərməsi bununla bağlıdır. Ermənistan ABŞ-dakı lobbisinə yalvarır ki, Trampa heç olmasa, 15-20 dəqiqəlik görüş təşkil olunsun. Yəni heç olmasa, bu, görüntü xarakterli bir şey olsun ki, Paşinyan hakimiyyəti bunu öz ictimaiyyətinə təqdim edə bilsin. NATO-nun sammitində belə bir gülməli hadisə baş verdi, Qərb diplomatları bunu öz aralarında danışırlar. İclas keçən zaman Paşinyan bir neçə dəfə Trampa yaxınlaşmağa cəhd etdi, ancaq ona imkan vermədilər. Nəhayət, Paşinyan hamıdan əvvəl çıxıb pilləkənin aşağısında gözləyirdi ki, Tramp düşəndə onunla salamlaşsın, ancaq ABŞ prezidenti başqa pilləkəni seçdi. Belə olanda Paşinyan 100 metrlik qaçan olimpiya çempionu kimi qaça-qaça getdi və Trampa yaxınlaşdı, bir neçə dəqiqə onun yanı ilə getdi, bir neçə kəlmə deyib bildi (gülür). Yəni bunu Qərb diplomatları da gülməli hadisə kimi qeyd edirlər. İndi Ermənistan hakimiyyəti və erməni lobbisi var gücü ilə çalışır ki, BMT-nin Baş Assambleyasında heç olmasa görünməli xarakterli bir görüş keçirilsin.

- Baş tuta bilərmə?

- Görüntü xarakterli bir görüş ola bilər. Tramp administrasiyası da Konqreslə çox

ciddi qarşıdurmadır. Tramp konqresmenlərlə öz münasibətini daha da korlamamaq üçün hansısa qərar verə bilər. Bu mənada bir yerdə şəkil çəkdirə, bir-birinin əlini sıxa bilərlər. Ancaq ciddi dəstəkdən söhbət gedə bilməz. Bunun da öz səbəbləri var. Geopolitik proseslərdə Ermənistan apendiks - lazımsız bir orqan vəziyyətinə düşüb. Yeni Ermənistanın öz resursları yox,

- Yox, bu, reallığa uyğun deyil. Ona görə ki, hazırda Ermənistan Rusiya ilə hərbi blokdadır. Ermənistanın ərazisində Rusiyanın hərbi bazası yerləşir. Ermənistanın sərhədlərini rus sərhədcilər qoruyurlar. İndi bu ölkənin birdən-birə ABŞ üçün Türkiyəyə qarşı platsdarma çevrilməsi qeyri-mümkündür. Bunu reallaşdırmaq üçün Ermənistan gərək tam Rusiyanın nəzarətində

"Bu "xanım" bu "cehiz"lə

heç kimə lazım deyil"

Eldar Namazov: "Ermənistan ABŞ-dakı lobbisinə yalvarır ki, Trampa heç olmasa 15-20 dəqiqəlik görüş alsın"

"Paşinyan hökuməti Qərbdən heç bir ciddi mənəvi, siyasi və maliyyə dəstəyi ala bilmədi"

artıq ABŞ-in özündə, Trampı devirmək üçün "məxməri inqilab" hazırlayır.

Yada salaq ki, postsovet məkanında "məxməri inqilab"lar baş verəndə adətən bunu Soros şəbəkəsində çalışan QHT nümayəndələri ilə bağlayırdılar və ABŞ bu proseslərdə həmişə aparıcı rol oynayırdı. Avropa Birliyi isə ikinci dalğada dəstək kampaniyasına qoşulub. Bir çox hallarda Gürcüstan və Ukraynada baş verən inqilablar zamanı hətta ABŞ və Avropa Birliyi arasında müəyyən bir mübahisələr ortaya çıxdı. ABŞ Avropa Birliyini həmişə ittiham edirdi ki, Gürcüstan və Ukraynada inqilaba kifayət qədər dəstək vermirlər və inqilabdan sonra da bu ölkələrə dəstək kampaniyasında çox da fəal deyillər. Ukraynada inqilab zamanı maraqlı bir hadisə baş vermişdi. Dövlət Departamenti-

sa...

- Ermənistanda baş verən bu proseslərdə təbii ki, Soros şəbəkəsində çalışan insanlar aparıcı rol oynadırlar və indi də hakimiyyətdə əsas mövqeləri tutublar. Ancaq bu, elə bir tarixi məqama təsadüf etdi ki, Sorosun özü ilə ABŞ administrasiyası arasında ölüm-dirim mübarizəsi gedir. Hətta bir müddət öncə Trampın tərəfdarları Corc Sorosun bütün təşkilatlarının bağlanması və onun bütün maliyyə resurslarının dövlətin xeyrinə yönəldilməsi ilə bağlı Ağ Evin saytında yeni bir petisiya nəşr etmişdilər, kampaniya aparırdılar. Belə bir şəraitdə ABŞ administrasiyasının Paşinyan hakimiyyətinə münasibəti kifayət qədər soyuq oldu. Avropalılar da bunu başa düşdülər. Adətən ABŞ onlara təzyiqlə edirdi ki, niyə Gürcüstana, Ukraynaya az köməklik edirsiniz?

bu ölkənin ərazisindən hansısa bir transregional layihələr keçmir. Azərbaycanın təbii resursları, neft-qazı var, ərazisindən həm Şimal-Cənub, həm də Qərb-Şərq transmilli layihələr həyata keçirilir, həm neft-qaz kəmərləri, həm dəmir yolu xətti... Ermənistanın nə dünya bazarına çıxara biləcəyi daxili resursları var, nə də ki, Ermənistan ərazisindən hansısa beynəlxalq əhəmiyyətli projələr həyata keçirilmir. Ona görə də geosiyasi baxımdan bu, bir apendiksdir. Ermənistan özünü ya Rusiya, ya da Qərbə təklif edəndə ki, "məni alın, mənə dəstək verin", adətən soruşurlar ki, "əvəzində nə verə bilərsiniz?" Əvəzində nə verə biləcəyi Azərbaycanla və Türkiyə ilə düşmənçilikdir. Nə Avropaya, nə Amerikaya, nə də

dən çıxсын, Rusiyanın hərbi bazalarını öz ərazisindən çıxartsın, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının üzvlüyündən çıxсын. Bunlara Paşinyan hakimiyyətinin gücü və imkanı olacaqmı? Mənə elə gəlir ki, regiondakı durumu bilən insanlar və güclərin balansını təhlil edən adamlar başa düşürlər ki, bu ehtimal sıfıra yaxınlaşır.

- Amma Tofiq Zülfüqarov neçə müddətdən bəri israrla bildirir ki, Rusiya Ermənistandan getmək istədiyi kimi, Ermənistan da Rusiyadan xilas olmaq niyyətindədir. Bəs bu yanaşma barədə nə deyə bilərsiniz?

- Mən Tofiq müəllimin fikri ilə razıyam. Elə bu söhbətin əvvəlində Ermənistanın geopolitik apendiks rolunu oynadığını

"Geopolitik proseslərdə Ermənistan apendiksə - lazımsız bir orqana çevrilib"

Rusiyaya belə bir "cehizli xanım" lazım deyil. Yəni ondan heç nə almaq mümkün deyil. Üstəlik, bunun əvəzinə gərək onların həm büdcəsini pulla doldurasan, həm pulsuz silah verəsən, həm də Azərbaycanla özün də müharibə vəziyyətində olasan. Belə "cehiz"lə kim səni alar? Nə Amerika, nə Avropa, nə də Rusiya belə "cehizli xanımı" istəmirlər.

- Nəzəri cəhətdən belə görünür ki, Türkiyə-ABŞ münasibətlərinin gərginləşməsi Ermənistan üçün şans yaradır. Bu mənada ehtimal etmək olarmı ki, ABŞ Ermənistandan növbəti dəfə "maşa" kimi istifadə edə bilər və Paşinyanın "bax-ti"nin gətirəcəyini güman etmək olarmı? Bu ehtimallar nə dərəcədə reallığa uyğundur?

- Görüntü xarakterli bir görüş ola bilər. Tramp administrasiyası da Konqreslə çox

deyəndə mən də bunu nəzərdə tuturdum. Axı bu "xanım" bu "cehiz"lə heç kimə lazım deyil (gülür). Ermənistanın dünya bazasına çıxartmaq istədiyi mal nədən ibarətdir? Bunlar deyirlər ki, bizim büdcəmizi də doldurun, bizə pulsuz silah da verin, bizimlə bir yerdə Azərbaycanla müharibə də edin. Əvəzində bizim nə neftimiz, nə qazımız, nə başqa resursumuz yoxdur ki, sizə verək.

- Yəni ümumiləşdirsək, Ermənistan Rusiya üçün yükə çevrilib, eləmi?

- Bəli, artıq yükə çevrilib. Ona görə də Avropa və ABŞ, həmçinin Rusiyanın özü bu ölkəyə artıq ağır apendiks kimi baxırlar. Həm də ağır yükdür, onu daşımaq çətindir.

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Ələklə hovuzu boşaltmaq

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Həyatın filmlərimizdən süjet çırpışdırmasından yazmışdım. Bunun daha bir beynəlxalq səviyyəli təzahürü Türkiyədə yaşandı. ABŞ ora sanksiyalar qoyandan, ümumiyyətlə, Türkiyənin iqtisadi problemləri başlayandan bəri yerli valyuta lirə liraya dönüb qəmli musiqilər çalmaqdadır. Qardaş ölkənin hakimiyyəti bunu önləmək üçün camaata üz tutdu, dolları satıb lirə almağa çağırdı.

Deyəsən, camaat da hakimiyyətə səs verməkdədir, həttə bazarlarda dollar satdığı haqda çeki göstərənələr kartof-soğanı hədiyyə edənlər varmış. Türkiyə bu baxımdan unikal dövlətdir, biz - əksəri sovet adamı olan, ondan da qabaq rusun müstəmləkəsi olmuş azərbaycanlılar oranı anlamaqda bəzən çətinlik çəkərik. Çox da "bir millət, iki dövlət" deyirik. Fərqi çoxdur. Məsələn, bizi propaqanda ilə harasa dartmaq, aparmaq çox çətinidir. Yüz ölçüb, bir biçerik, axırda da görürük quru yurdda qalmışıq. Türkiyə türkləri isə bir "hurrey" deyib vaxtilə dünyanın yarısını tutmuşdular. Yeni o boyda Osmanlı imperiyası əslində "hurrey"ə söykənirdi, arxasında heç bir ciddi siyasi-iqtisadi, mədəni-sosial dayaq yox idi. Yaxud istiqlal savaşı zamanı Atatürk Türkiyəni necə qoruyub saxlamışdı? Adamlara əmr verirdi, 200 min əsgər birdən gedib həlak olurdu. Bizdə isə belə əmr versən dəyərlər xalqın uşaqlarını qırğına verir, gəlin qaçaq, dövlət-zad cəhənnəm olsun, bir yer tapıb təzədən "naxalstroy" tikərik. Erməni kimi sirtiq toplum yüz ildir bir "soyqırım"ı türklərə şəlləyə bilmir, sizə zarafat gəlməsin. Camaat yüz ildir erməninin hər cür terroruna sinə gərir, arxasında durub qışqırdanlara dözür.

Nəsə, filmədən danışırıq. Türkiyə-ABŞ iqtisadi savaşının qızgın anında Ərdoğan təxminən belə ifadə işlətdi ki, onların dolları var, bizim də Allahımız var. Tanış gəldimi? Mən də bunu hardasa eşitdiyimi fikirləşdim və yadıma saldım. Bizim 1971-ci ildə çəkilən "Axırncı aşırım" filmimizdə buna bənzər söhbət düz 2 yerdə səslənir. Birinci dəfə kolxoz sədri İmanı Kərbəlayının hüzuruna gətirirlər. Kərbəlayı İsmayıl İmana deyir ki, gətir möhür, ştampi təhvil ver. İman razı olur: "Sovet hökumətinin topu-topxanası var" deyir. Qəmlə o epizodda İmanı döyür. İkinci dəfə isə Abbasqulu bəyi Kərbəlayının yanına danışığa göndərəndə Abbasqulu bəy də ona bir növ hədə-qorxu gəlir: "Topxanan yox, cəbbəxanan yox!" Bu zaman Kərbəlayı filmədən sitat kimi bir vaxtlar dillər əzbərinə çevrilmiş sözləri deyir: "Şura hökumətinin topu var, bizim də namusumuz, qeyrətimiz var! Vuruşarıq!"

İndi türklər də şübhə eləmirəm ki, bu maliyyə böhranından nəsə bir hay-küy qoparıb salamat çıxacaqlar. Yeri gəlib, əsgərlikdə tabor komandirəm olmuş gözəl insan Elşən bəyin mənə danışdığı əhvalatı da yazım. Elşən bəy Bakıda ali hərbi məktəbi bitirib, leytenant rütbəsi alandan sonra Elçibəyin hakimiyyəti dönəmində Türkiyədə hansısa kurs keçməyə göndərilmiş. Deyir, Azərbaycandan bir qrup gənc leytenant orada hərbi hissəyə yerləşdik, elə birinci gün eynən bizim rütbədə (teymen) olan türk zabıt bizə sıra təlimi keçməyə başladı. Bizimkilər bundan çaşqınlıq keçirirlər, zabitin təzədən sıra təlimi keçməsinin mənası olmadığını düşünüb "sürün" komandasını yerinə yetirmək istəmirlər. Deyirlər biz əsgər deyilik. Teymen deyir mənəm üçün əsgərsiniz, Azərbaycanda aldığınız rütbə burada keçmir, təlim kursuna sürünmək də daxildir və sairə. Mübahisə qızırsır, həttə teymen yerə güllə atır, ancaq bizim zabıtlar sürünmək istəmir. Sən demə, bir albay (polkovnik) müşahidə qülləsindən bunu görürmüş. Düşür gəlir, bizim zabıtların sırası qarşısında alovlu bir çıxış yapır. Özü də nə çıxış... Qardaş olmağımızdan, oğuz türklərindən, nə bilim, Ərgənəkondan başlayıb Qurtuluş savaşı zamanı azərbaycanlı anaların öz qızlarını yığib Atatürkə kömək üçün göndərməsinə qədər elə söhbətlər edir ki, gənc leytenantlarımızın tükü biz-biz olur. Elşən bəy deyirdi ki, albay çıxışını qurtarıb "Sürün!" komandası verəndə özümüzdən asılı olmayaraq hamımız yerə uzanmışdıq. Bəlkə əmr versə oradan sürünə-sürünə gəlib Qarabağı alardıq.

Tabor komandirimin Türkiyədə hansısa hərbi muzeydə saxlanan ələk barədə söhbəti də yadımda qalıb. Deyir bir sultan olub, hansısa əsgərə əmr edib ki, ələklə hovuzun suyunu boşaltsın. Axşam tərəfi imiş. Səhər sultan sarayın həyətidən keçəndə görür ki, əsgər heysizlikdən az qalır ölsün, ancaq hələ də ələk əlində hovuzu boşaltmağa çalışır. Ondan sonra ələyi muzeyə qoyurlar - türk əsgərin əmri müzakirə eləmədən yerinə yetirməsinə xətirə olaraq.

Ötən həftəsonu Qazaxıstanın Aktau şəhərində 5 sahilyanı ölkənin başçıları Xəzər dənizinin hüquqi statusu barədə konvensiya imzaladılar. Sənəd, şübhəsiz ki, Rusiya və Azərbaycan da daxil, sahilyanı dövlətlər arasında iki və coxtərəfli əlaqələrin genişlənməsinə yeni töhfə verəcək. Bu da Ermənistanda əlavə narahatlıq yaradıb.

Sammitdə dənizin hüquqi statusuna dair qəbul edilən konvensiya ilə bağlı erməni tərəfinin şərhlərindən bunu aydın görmək olar. Düşmən ölkədə xüsusən də "məxməri inqilab"dan sonra İrəvan-Moskva münasibətlərində yaşanan gərginlik fonunda Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin bir az da sıxlaşması və daha anlaşılıqlı olmasından dolayı əndişə artıb. Söhbət təbii ki, həm də Qarabağ məsələsində Moskva-Bakı əməkdaşlığının keyfiyyətə yeni mərhələyə keçməsi mümkünlüyündən gedir.

Yalnız iki fakt.

"Rusiya və İran Azərbaycana Xəzər məsələsində gəzəştə getdilər". Bu sözləri özünün facebook səhifəsində Ermənistan parlamentinin Xarici Əlaqələr Komitəsinin rəhbəri Armen Aşotyan paylaşmış (axar.az). "Biz əqrəblərlə dolu bankanı xatırladan öz daxili siyasi qazanımızda qaynadığımız vaxtda regionda ciddi gəzəşməsi dəyişikliklər baş verir. "Xəzər beşliyi" Aktau Xəzər dənizinin hüquqi statusu barədə konvensiya imzaladılar. Azərbaycanı maksimal şəkildə qane edən bölünmə baş verdi. İndi o, Xəzərdə hasilat üçün böyük həcmli araşdırmalar apara və böyük həcmdə enerji daşıyıcısı ixrac edə bilər. Faktiki surətdə Rusiya və İran Azərbaycana böyük enerji daşıyıcıları məsələsində gəzəştə razı oldular və əvəzində strateji və uzunmüddətli zəmanət aldılar. Bu da de-fakto qonşularımız arasında mövcud əlaqələri gücləndirəcək. Daxili siyasi gündəmi süni şəkildə gücləndirmək bizə çox baha başa gələ bilər", - deyir erməni yetkinlisi qeyd edib.

Parlamentin vitse-spikeri Eduard Şarmazanov isə bildirib ki, Ermənistanın yeni hökuməti müttəfiqləri ilə əlaqələri zəiflətdiyi bir vaxtda Azərbaycanın bu ölkələrlə əlaqələri möhkəmlənir (virtualaz.org). İmzalanmış konvensiyaya görə, Azərbaycanın Xəzər səlfində yeni ərazilərə sahib olması onu da narahat edib. Bakının düşünülmüş xarici siyasətini örnək göstərən Şarmazanov Ermənistanın yeni diplomatik cəhdlərini kəskin tənqid edib: "Buna sübut olaraq Panik kəndində rus hərbi təlimləri zamanı baş vermiş insident misal göstərə bilərim. Paşinyan heç cür əsaslandırma bilməz ki, KTMT-nin və Avrasiya İqtisadi Birliyinin üzvü olan Ermənistan NATO-nun təlimlərində niyə iştirak edir? Yeni baş nazir bunu belə izah edir ki, vaxtilə Serj Sarkisyan da bu cür təlimlərdə iştirak edib. Bu, bir siyasətçi üçün çox uğursuz cavabdır".

Bir daha Azərbaycanın diplomatik uğurunu xatırladan Şarmazanov deyib: "Bü-

"Rus NATO-su"nda baş katib qovğası - İrəvanın Bakı qarşısında diplomatik fiasko xofu

Xəzər konvensiyası və Nazarbayev-Putin dialoqu işğalçı ölkədə niyə təlaş yaradıb?; **erməni şərhçi:** "Azərbaycan bundan mütləq bizə qarşı istifadə edəcək..."

tün bunların fonunda bizim rəqibimiz Avrasiya İqtisadi Birliyinin iki vacib iştirakçısı ilə - Rusiya və Qazaxıstanla, habelə çox mühüm qonşumuz İranla sənədlər imzalayır".

Bu da hamısı deyil. Aktau zirvəsi çərçivəsində Xəzərə bağlı olmayan, lakin İrəvanın narahatlığına səbəb olan daha bir olay baş verib. Xəbər verildi ki, Qazaxıstan prezidenti Nursultan Nazarbayev rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə ayrıca görüşü zamanı Ermənistanda cinayət məsuliyyətinə cəlb edilən KTMT baş katibi Yuri Xaçaturovun məsələsinə müzakirə etməyi təklif edib.

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, general Xaçaturova qarşı 2008-ci ilin 1 mart hadisələrinə görə cinayət işi açılıb. O, dövlət çevrilişi cəhdində ittiham olunur. Xaçaturovun barəsində ev dustaqlığı qətimkan tədbiri seçilsə də, az sonra Rusiyanın təzyiqi ilə Ermənistan hakimiyyəti onun ölkədən çıxmasına və Moskvaya qayıtmasına icazə verib.

Yuri Xaçaturovun məsələsinə müzakirə etməyi N.Nazarbayev təklif edib. O bildirib ki, ikitərəfli əməkdaşlığa aid olan və müzakirə edilməli məsələlərdən biri də KTMT-nin baş katibinin məsələsidir. "Hansı ki, indi problemə çevrilib" - qazax prezident deyib. Putin isə cavabında bildirib: "KTMT, Avrasiya İqtisadi Birliyi çərçivəsində daha geniş münasibətlərimizə gəldikdə burada çox böyük proqram, böyük gündəm var. Problem xarakterli məsələlər də var və onlardan birinə Siz indi KTMT ilə bağlı toxundunuz".

Xatırladaq ki, keçən həftə - avqustun 7-də Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Qa-

zaxıstan prezidenti Nursultan Nazarbayevlə bu mövzuda telefon danışığı aparıb. Məlumatlara görə, rəsmi İrəvan Yuri Xaçaturovun yerinə yenə məhz Ermənistan nümayəndəsinin təyin edilməsinə nail olmağa çalışır. Çünki bu, ondan ötrü indi həm də imic məsələsidir.

Erməni nəşrləri Aktauadakı Nazarbayevlə Putin arasında söhbətdə yer almış bu məqamə xüsusi diqqət yönəldib.

"Əslində yeni baş katib məsələsinə Xaçaturova qarşı ittiham irəli sürüldəndən sonra ilk olaraq Ermənistan qaldırıb. Bu xüsusda bir neçə gün öncə Nursultan Nazarbayevlə telefon danışığı da aparılıb. Maraqlıdır, görəsən, Nazarbayev KTMT baş katibi postu ətrafında yaranan situasiyanı Putinlə hansı kontekstdə müzakirə etmək niyyətindədir? Paşinyanın gətirdiyi arqumentlər Nazarbayevi inandıra bilibmi, yoxsa KTMT-də Azərbaycanın lobbisti sayılan Astana yaranmış vəziyyətdən Ermənistanı qurumda sədrlikdən məhrum etmək üçün çalışır?"

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə 1 in.am portalında siyasi şərhçi Sərkis Arsrininin məqaləsində deyilir. Müəllif bu xüsusda narahatlıq üçün ciddi əsas görür. "Sırr deyil ki, Xaçaturov baş katib postuna təyin olunanda Qazaxıstan və Belarus müxtəlif bəhanələrlə uzun müddət bu vəzifəyə Ermənistan nümayəndəsinin təyinatına mane olub. O zaman yekunda Moskvanın sözü keçmişdi. Məhz elə burada yeni bir intriqa yaranır: əgər Nazarbayev yenə Ermənistanın yeni nümayəndəsinin təyinatına qarşı çıxsa, Putin bu dəfə də Ermənistana kömək edəcək-

mi, yoxsa Lavrovun məntiqinə uyğun surətdə nümayişkarane şəkildə İrəvana qarşı diplomatik demarş gedəcək? Bir şey demək olar, aydındır ki, Rusiya bu məsələni alver predmetinə çevirəcək. Yeni Kreml bir yandan, Qazaxıstan və Belarusla heç də hamar olmayan münasibətləri aydınlaşdırmaq, digər yandan isə Ermənistana təzyiqliq məqsədi üçün istifadə edəcək" - yazıda artırca bildirilir.

Müəllif sonda cavabını özü də bilmədiyini sual qoyur: "KTMT-nin baş katibi postuna yenə Ermənistan nümayəndəsinin təyin edilməsi qarşılığında Moskva Ermənistanından nə tələb edəcək və İrəvan bu postun özündə saxlanması üçün hansısa qiymət ödəməyə hazırımı? Sual birmənalı cavaba malik deyil. İş ondadır ki, bir yandan, KTMT baş katibi postu Ermənistan üçün ciddi önəm daşıdırsa, başqa yandan, 2020-ci ilədək bu vəzifə Ermənistana məxsusdur və ən azından, reputasiya itkisi problemi yaranacaq - əgər bizim hakimiyyət Xaçaturovun başqa erməni ilə əvəzlənməsi məsələsində uğursuzluğa uğrasa. Bu isə diplomatik fiasko demək olacaq və ondan şəksiz ki, Azərbaycan istifadə eləməyə çalışacaq. Bundan əlavə, əgər Ermənistan başqa ölkənin nümayəndəsinin baş katib postuna təyinatına razılıq verməyə, Ermənistan-Rusiya əlaqələrinə böhranı dərinləşməsi üçün daha bir səbəb ortaya çıxacaq".

Göründüyü kimi, Ermənistanda Rusiyanın İrəvana qarşı mümkün sürprizlərindən dolayı ciddi əndişələr qalır və artmaqdadır...

□ **Siyasət söhbəsi, "Yeni Müsavat"**

Avqustun 13-də RE-AL sədri İlqar Məmmədovun azad edilməsi çoxsaylı müzakirələrə yol açdı. Son illərdə Azərbaycanla Avropa Şurası arasında bu siyasətçiyə görə yaranan problemlərin bundan sonra bitib-bitməyəcəyi, sanksiyaya hədələrinin aradan qalxıb-qalxmayacağı suallar doğurur. Eyni zamanda Məmmədovun 5 il 6 aylıq məhbus həyatı ilə vidalaşmasının müxalifət düşərgəsində canlanma yaradıb-yaratmayacağı yönündə səslənən fikirlər birmənalı deyil.

halda dörd divar arasında, bağlı qapılar arxasında keçməməlidir. Ümumən götürsək, İlqar Məmmədovun 5 ildən artıq zaman sonra azadlığa çıxması müxalif cəmədə müsbət əhval-ruhiyyə yaradır. Ancaq hansısa köklü və əsaslı dəyişiklik olacağına inanmıram. Ola bilsin ki, bu azadlıq öz təşkilatı üçün hansısa əsaslı dəyişikliklərə səbəb ola bilsin. Çünki Azərbaycan iqtidarı 25 ildən artıq bir

şəxsləndirilmiş, ardıcıl və məqsədyönlü fəaliyyətə ehtiyac var".

VİP sədri Əli Əliyev bunları dedi: "Bir çox hallarda böyük siyasi hadisələr kiçik subyektiv olaylardan törəyə bilər. Eyni zamanda da vəqəyə hazır tələtlər yenə də kiçik amillərdən pozulur. Sözsüz ki, İlqar Məmmədov məsələsində hakimiyyətin geriye addımı böyük sayılacaq dəyişiklikdir. İlqar bəyin də görünən ruhu sınımadığın-

dan xəbər verir. Hər iki amil müəhümdür. Bundan gerisi atılacaq addımların necəliyindən, hakimiyyət və beynəlxalq aləmin davranışından asılı olacaq. Proqnoz söyləməyə çətinlik çəkərim".

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu Azərbaycanla Avropa Şurası arasındakı problemlərin tək siyasi məhbuslarla bağlı olmadığını vurğuladı: "Ayrı problemlər də var. Hesab

Azərbaycanla Avropa Şurasının problemi bitdimi - İlqar Məmmədovun azadlığı müxalifətdə canlanma yaradacaqmı?

İqtidaryönlü deputat Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Azərbaycanla Avropa Şurası arasındakı münasibətləri siyasi yetkinlik səviyyəsinə çatdırmaq üçün münasibətlər adlandırdı: "İllüziyalar bitib, artıq bütün səhnə açıqdır. Hər bir tərəfin də məramı ortadadır. Azərbaycan Qərblə əməkdaşlıq, mədəni, siyasi cəhətdən inteqrasiyasını yalnız sözlərlə ifadə etməyib. Bunu təhlükəsizlik risklərinə baxmayaraq apara bilməz. Avropa strukturları ilə əməkdaşlıq yolunda böyük məsafələr qət etmişik. Ona görə də bir şəxslə bağlı Qərb aləminin bir dövlətlə münasibətlərini, strateji planlarını qurban verəcəyi heç zaman inandırıcı deyil. Məsələnin alt qatındakı səbəblər tamam ayrı idi. Keçmişdə bu səbəblər haqqında yetərincə danışmışıq. Ümumən götürəndə Qərb aləmində bu cür düşüncə var ki, əgər rəsmi Bakı bizimlə münasibətləri normal şəkildə qurursa, düşmənlərimizlə savaşıq ön cəbhəsinə çevrilsin. Bu halda söhbət Rusiya və İranla əlaqələrdən gedərdi. Əgər buradan hər iki ölkəyə qarşı bəyanatlar verilsəydi, Saakaşvilinin dəst-xətti rəsmi Bakı tərəfindən həyata keçirilsəydi, İlqar Məmmədov deyil, qeyri REAL-çılar da həbsxanada olsaydı, bu, Qərbin "demokratiya damarı"nın qabarmasına səbəb olmayacaqdı. İlqar Məmmədov hadisəsi açıq deyim ki, Azərbaycanla Avropa Şurası arasındakı münasibətlərə öz təsirini göstərəsi deyildi. Azərbaycan tərəfindən verilən amnistiya, əfv kimi qərarlar bir şəxslə bağlı verilməyib. Təəssüflər olsun ki, son zamanlarda Qərbin atdığı addımlara görə Azərbaycanı təqdir etdiyini, dəstəklədiyini görməmişik. 8 avqustda Gürcüstan hadisələrinin ildönümündə Amerikadan tutmuş Almaniya qədər verilən çoxsaylı bəyanatların şahidi olduq. Hər kəs Rusiya tərəfindən edilən bu ilahaqın tanınmayacağını bəyan edirdi. Biz indi Rusiya əleyhinə bəyanatlar verməliyik ki, Qərb tərəfindən dəstək alaqsın? Bu, açıq şəkildə bizi qonşularla müharibəyə itələməkdir. Hər zaman ölkəmizdə siyasətçilərin azadlıq şəraitində siyasi mübarizə aparmalarının tərəfdarı olmuşam. İlqar Məmmədov da ona qədərki dövrdə normal şəkildə siyasi platformasını reallaşdırıb. Son illər ərzində onun düşüncəsində, yumşaq dillə desək, müxtəlif hadisələr baş verirdi".

Deputat İ.Məmmədovun azadlığa çıxmasının müxalifət cəməsində canlanma yaradacağını düşünür: "Əslində REAL-çılar klassik partiya modelində təşkilatlanmayıblar. Faktiki olaraq REAL-in müxalif

Zahid Oruc: "Cəmiyyətin 0.1%-nin tanımadığı bu şəxs nə edəcək ki?"

Tural Abbaslı: "Köklü və əsaslı dəyişiklik olacağına inanmıram"

Əli Əliyev: "Proqnoz söyləməyə çətinlik çəkərim"

Novella Cəfəroğlu: "Azərbaycan öz iradəsi ilə İlqarı azadlığa buraxdı"

edirəm ki, İlqar Məmmədovla bağlı məsələdə hər şey Azərbaycanın iradəsindən asılı idi. Avropa Şurasının onun azadlığa çıxması üçün təsirlərinin olduğunu demək doğru deyil. Azərbaycan tərəfi öz iradəsi ilə İlqarı azadlığa buraxdı. Bundan şad olduqlarını Avropa Şurasının baş katibi Torbyorn Yaqland etiraf etdi. İlqardan başqa bir neçə nəfər də siyasi məhbus var ki, biz onların azadlığa buraxılmasına çalışırıq. Onların hamısını öz iradəsizlə azad etsək, bu çox müsbət olar. Açıq, heç zaman düşünmədim ki, İlqara görə Azərbaycana sanksiyalar tətbiq olunsun".

□ **Cavansir ABBASLI,** "Yeni Müsavat"

fət cinahında təmsil olunan qurumlar arasında hansı yerdə dayandığı məlum deyil, heç bu təşkilat hakimiyyət əleyhdarlarını da narahat etmir. REAL-çılarla müxalifət arasında münasibətlər heç də xoş olmayıb. Onlar ənənəvi müxalifəti qəbul etmirlər. Özləri də dekabrıstlər kimi manifestlər imzalamaqla məşğuldurlar. Onların respublika quruluşunun hansı səviyyədə formalaşmasına dair arasıra yazılanlardan başqa diqqətçəkən proqramları da mövcud olmayıb. İçerilərdə səmimi şəkildə demokratik olmadıqlarını bəyan edənlər də olub. Onlardan soruşsanız ki, sosial şəbəkələrdə bloka atdığınız şəxslər varmı, əgər səmimi olsalar deyəcəklər ki, 300-500 istifadəçini blok etmişik. Əgər onlar vəzifə sahibi olsaydılar, bloka atdıqları şəxsləri mütləq həbs etdirərdilər. Müxalifətdə canlanma fərdlər üzərində olmamalıdır. Əslində İsa Qəmbər və digər siyasətçilərin geniş imkanları var idi ki, zaman etibarilə belə şəxsləri çevrələrində yığsınlar. Əvvəllər bunu edə bilməyiblər

sə, cəmiyyətin 0.1%-nin tanımadığı bu şəxs nə edəcək ki? Ola bilər ki, məhəbdə olmağı bir qədər onu tanıtdı. Bu tipli siyasətçilər Azərbaycan cəmiyyətinə doğru görünməzlər. İlqar Məmmədovun azadlığa çıxması epizodik effektlər verə bilər, amma diqqət çəkəcək dərəcədə siyasi mühitin dəyişməsi mümkünsüzdür. Məni tanıyanlar yaxşı bilir ki, istər keçmişdə olsun, istərsə də indi, hər zaman İlqar Məmmədov da daxil, digər belə şəxslərlə tribunallarda fikir mübadiləsi aparmağı istəmişəm. Bu da çox normaldır".

AĞ Partiya başqanı Tural Abbaslı REAL rəhbərinin azad edilməsinin müxalifət daxilində müsbət əhval-ruhiyyə yaratdığını qeyd etdi: "İlqar Məmmədov, ailəsinə və əqidədaşlarına onun şərti də olsa azadlığa çıxması müsbətilə təbrik edirəm. Ümid etmək istəyirəm ki, tezliklə digər siyasi məhbuslar da öz ailələrinə qovuşacaq və Allahın onlara bəxş etdiyi həyatı adlı neməti ailələri və əzizləri ilə birlikdə yaşayacaqlar. Heç kəsin həyatı onun haqq etmədiyi

müddətdir ki, hakimiyyətdə möhkəmlənib və eyni zamanda da müxalifətin bütün resurslarını və təsir imkanlarını neytrallaşdırıb. Düşünürəm ki, İlqar Məmmədovun həbsdə olduğu bu illər ərzində Azərbaycan siyasi reallıqlarında və ya İlqar bəyin şəxsi göstəricilərində nəse həlledici səviyyədə dəyişib. Azərbaycan müxalifətində pərakəndəlik o səviyyədədir ki, onları bir araya toplamaq belə, real görünür. Elə analiz etsək görürük ki, REAL-in özü də belə bir birləşmə və əməkdaşlığa can atmır. Odur ki, mənim hər hansı illüziyalarım yoxdur. Müxalifət cəməsində real canlanmanı və hərəkətliyi yada biləcək yeganə qüvvə xalqdır. Xalq isə artıq bu illər ərzində müxalifət adını monopoliyada saxlamaq istəyən təşkilat və siyasətlərdən yorulub deyib, proseslərdən kənardadır. Biz AĞ Partiya olaraq xalqın etimadını qazanmağın və onun siyasi səhnədəki həlledici yerini tutmasını tərəfdarıyıq. İnsanları artıq "ağ atlı qəhrəman"lara kökləmək zamanı deyil, düşünülüb, he-

Çavuşoğlu və Lavrov Qarabağdan danışdılar

"Türkiyə və Rusiyanın XİN başçıları Dağlıq Qarabağ problemi də daxil olmaqla, bir sıra münaqişələrin sülh yolu ilə həllinə dair ümumi yanaşmaları müzakirə edə bilərlər".

Musavat.com "Report"a istinadla xəbər verir ki, bunu Ankarada Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu ilə keçirilən görüşün yekunlarına dair mətbuat konfransında Rusiyanın XİN başçısı Sergey Lavrov bildirib.

"Bir çox - Yaxın Şərq və Şimali Afrika regionundakı, Balkan yarımadasındakı, Ukrayna, Dağlıq Qarabağ və s. münaqişələrin sülh yolu ilə nizamlanması ilə bağlı vəziyyəti analoji mövqelərdən nəzərdən keçirdik" - Lavrov deyib. Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov Türkiyənin ölkəsinə qarşı sanksiyalara qoşulmamasını da alqışlayıb.

Qeyd edək ki, görüş zamanı tərəflər Rusiya və Türkiyə arasında qarşılıqlı viza rejiminin sadələşdirilməsi məsələsini müzakirə edə bilərlər. Eyni zamanda nazirlər regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar, o cümlədən İldib ətrafındakı vəziyyət də daxil olmaqla, Suriya məsələsini nəzərdən keçiriblər.

Rusiya və Türkiyənin dollardan imtinası mümkündür mü?

İqtisadçı-ekspert: "Dollar hansısa əmrə dünya valyutası olmayıb..."

ABŞ sanksiyaları ilə üzleşən Türkiyə və Rusiyada iqtisadi problemlər getdikcə artır. Rusiya rublu və Türkiyə lirəsi dollar qarşısında dəyər itirməkdədir. Xüsusilə Türkiyənin maliyyə sektorunda ciddi proseslər gedir, ölkənin ciddi iqtisadi böhranla üzleşəcəyinə dair təşvişlər güclənməkdədir.

Belə bir zamanda hər iki ölkədə ticarət valyutası olaraq dollardan imtina edilməsi məsələsi yenidən aktuallaşır. Belə ki, bir neçə gün əvvəl Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Türkiyənin "ən böyük ticarət tərəfdaşları ilə alış-veriş milli valyutası ilə edəcəyini" bildirib. O, dolların təzyiqindən əziyyət çəkən Avropa ölkələri ilə də bu addımı atmağa hazır olduqlarını deyib: "Çin, Rusiya, İran, Ukrayna kimi ölkələrlə ticarəti milli valyutamızla aparmağa hazırlaşırıq. Avropa ölkələri də dollar təzyiqindən qurtulmaq istəyirsə, onlarla da bənzər sistemi qurmağa hazırıq. Dünyaya iqtisadi müharibə elan edən, sanksiya hədələri ilə ölkələri asılı saxlayan bu quruluşu əsla qəbul etmirik. Biz bu günlərə millətimizlə birgə gəlib çıxdıq. Bizim böhrandan çıxış metodu budur. Müdafiə sənayesində, ixracatda bu sistemi tətbiq etdik. Digər sahələrdə də bunu edəcəyik. Bizə barmaq silkeleyənləri peşman edəcəyik".

Rusiyanın maliyyə naziri Antuan Sliuanov isə "ABŞ aktivlərinə sərmayələrimizi əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq və azaltmaqda davam edəcəyik. Dollar yerinə də daha çox avro və Çin yuanından istifadə edəcəyik" deyib: "ABŞ dolları beynəlxalq ticarətdə təhlükəli vasitə olmağa başlayıb. Yanacaq ticarətində də milli valyutaya keçməyi dəyərləndiririk. ABŞ-ın sanksiyaları amerikalılara geri qayıdacaq".

Bundan əvvəl isə ABŞ sanksiyaları ilə üzleşən daha bir ölkə - İran ticarət əlaqələrində dolları avro ilə əvəzlədiyini bəyan etmişdi.

Lakin iqtisadçı-ekspert Pərviz Heydərov adları çəkilən ölkələrin qarşılıqlı ticarətin yerli valyuta ilə aparılması cəhdlərinin real nəticə verəcəyini düşünür: "Milli valyutalarla ticarət üçün konkret mexanizm olmalıdır. Siyasətçilərin bu fikri sözdə ifadə etməsi hələ onun reallaşması demək deyil. ABŞ dollarından imtina məsələsi Çin və Rusiya tərəfindən uzun müddətli ara-ara gündəmə gətirilir. Bu ölkələrin iqtisadi potensialı, ticarət əməliyyatları kifayət qədər yüksək həcmə qədər ölçülür. Lakin hələ də ortaya konkret bir mexanizm qoyulmayıb. Belə bir mexanizm hazırlansa belə, ciddi şəkildə iqtisadi baxımdan əsaslandırılmalıdır. Çünki ABŞ dolları dünya valyutası rolunu oynayır. Bunu da heç kim hansısa inzibati qərarla müəyyənləşdirməyib. Dolların dünyadakı hökmran mövqeyini ABŞ-ın iqtisadi gücü şərtləndirir. Dünya üzrə Ümumi Daxili Məhsulun 30 faizi ABŞ-da istehsal olunur. Yeni dolların arxasında belə bir qüdrətli iqtisadiyyat dayandığından, dünya valyutası rolunda çıxış edir. Adlarını çəkdiyiniz ölkələrin heç birinin iqtisadiyyatını ABŞ iqtisadiyyatı ilə müqayisə etmək olmaz".

Ekspert deyir ki, dünyada neftin qiyməti qalxan zamanı qızılın qiyməti düşür, neftin qiyməti düşəndə isə artır: "Bu, ona görə baş verir ki, neftin qiyməti qalxanda aparıcı valyutalar ucuzlaşır, investorlar zərərdən qaçmaq üçün sərbəst vəsaitlərini qızıla yatırırırlar. İndi sual yaranır, tətlim ki, Rusiya ilə Türkiyə arasında ticarət milli valyutalarla aparıldı, onda həmin valyutaların dəyəri nəyə əsasən müəyyənləşəcək? Əlbəttə, dolaylı yolla olsa belə, həmin valyutaların dəyəri yenə dollarla müəyyənləşəcək. Bu, elə bir iqtisadi qanunauyğunluqdur ki, onun qarşısını almaq mümkün deyil".

İmtinaçı ölkələrin istinad valyutası kimi Çin yuanından istifadə imkanına gəlincə, P.Heydərovun sözlərinə görə, Çin iqtisadiyyatının özü ABŞ bazarından asılı vəziyyətdədir: "Belə olan vəziyyətdə Çinin özü ABŞ dollarını dünya valyutası kimi ilk qəbul edən ölkələrdən biridir. Bu ölkələrin iqtisadiyyatları çox sıx şəkildə bir-biri ilə bağlıdır. Bu şəraitdə Çin yuanından istinad valyutası kimi istifadə olunması dolayısı ilə yenə ABŞ-dan asılılıq yaradacaq".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

Yeni dərs ilinin başlanmasına bir ay qaldı. Bu səbəbdən artıq məktəbli bazarlığında bir canlanma hiss olunur. Valideynlər indidən bazarlıq etməyə çalışır. Çünki məlum olduğu kimi, əsasən sentyabrın birinci ionicünlüyündə məktəb ləvazimatlarının qiymətləri ənənəvi olaraq xeyli artmış olur. Bəs hazırda qiymətlər necədir? Bir məktəblinin xərci təxminən nə qədər edir?

Məktəbli bazarı canlanır - bahaləşmədən

ehtiyatlanan valideynlər tələsir

Keyfiyyətli məhsulları necə tanımalı? - əməkdaşımızın qeydləri...

Xatırladaq ki, ötən il ilk dəfə olaraq paytaxtda Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən Şəhər in müxtəlif ərazilərində 10-dək məktəbli yarmarkası təşkil edilmişdi. Yarmarka avqustun 25-dən sentyabrın 25-dək davam etmişdi. Doğrudur, yarmarkalardakı qiymətlər bazar qiymətlərindən o qədər də fərqlənməsə də, hər halda, valideynlər bundan razı idi. Çünki qeyd etdiyimiz kimi, sentyabrın ilk ionicünlüyündə bir çox mağazalarda qiymətlər "at belinə" qalxırdı. Yarmarkalarda isə qiymətlərin sabit qalması valideynləri razı salırdı. Bu il həmin yarmarkaların yenidən keçiriləcəyi barədə hələlik məlumat yoxdur.

Beləliklə, bu il bir məktəblinin məktəb xərcinin təxminən nə qədər olacağını aydınlaşdırmaq üçün metronun "28 May" stansiyasının yaxınlığındakı məktəbli mağazalarında olduq. Məlum oldu ki, valideynlər əsasən indidən çanta, dəftər, qələm və ən əsası məktəbli formaları almağa çalışır. Yerli istehsal olan 12 vərəqli dəftər 10 qəpikdən, 40 vərəqli 30-40 qəpikdən, 60 vərəqli dəftərlər 40-50 qəpikdən, 100 vərəqli dəftər isə 60-80 qəpikdən satılır. Rusiya istehsalı olan, daha keyfiyyətli dəftərlər almaq istədikdə isə bu dəyər tam olaraq iki dəfə artır. Qələmlər 10-50 qəpikə, rəngli karandaşlar 3-12 manata, rəsm albomu 30 qəpikdən, sadə karandaşlar isə 15-40 qəpikdən satılır. Pencil 2-7 manata, su qabları 6-10 manata, iş dəftərləri isə müxtəlif qiymətlərə satılır.

Çin istehsalı olan ən ucuz çantalar 10-35 manata, keyfiyyətli, Türkiyə istehsalı olan çantalar isə 50-80 manata satılır. Müşahidə etdik ki, valideynlər nisbətən keyfiyyətli çantalar almağa çalışırlar. Çantalar söz düşmüşkən, ekspertlər bildirir ki, məktəbli çantası alarkən bir çox məsələləri nəzərə almaq lazımdır. Belə ki, çantanın görünüşünə deyil, əsasən keyfiyyətinə diqqət etmək lazımdır. Pis qoxu gələn, ağ tənizə sürtdükdə rəng verən çantalar keyfiyyətli deyil, portfellər alınması isə məsləhət olunmur. Çünki bu zaman ağırlıq bir tərəfə düşür, nəticədə sonradan uşaqlarda onurğa sütununun deformasiyası yaranır.

Daha bir məsələ çantanın çəkisi ilə bağlıdır. Belə ki, çantanın ağırlığı içindəkilərlə birgə uşağın bədən çəkisinin 10 faizi qədər olmalıdır. 6 yaşlı uşağın bədən çəkisi 22 kq götürüldükdə, çantanın ağırlığı 2,2 kq olmalıdır. Ümumilikdə isə dünya normativlərinə görə birinci sinif şagirdinin məktəb ləvazimatları ilə birgə çantası 1,2 kq; ikinci sinif 1,6 kq; üçüncü sinif 2,3 kq; dördüncü sinif şagirdinin isə çantasının çəkisi 2,6 kq olmalıdır.

Məktəbli formalarına gəlincə, qeyd edək ki, bu il məktəbli formalarının qiymətlərində dəyişikliklər olunub. Belə ki, Bakı Tikiliş Evi (BTE) ASC-nin satış şöbəsinin rəisi Etibar Əzimov unikal.org-a açıqlamasında bildirib ki, əvvəlki illərdən fərqli olaraq, bu il aşağı sinif şagirdlərinə jiletlər satılmayacaq: "Elə valideynlər olurdu ki, övladına pencek, şalvar götürür, jilet almaq istəmirdi. Bu da müəyyən narazılıqlara səbəb olurdu. Bunun üçün yeni tədris ilində məktəblilərə jilet geyinmək məcburi olmayacaq. Daha bir dəyişiklik isə odur ki, əvvəllər məktəbli geyimləri dəstə satılırdısa, bu il üçün hər geyimin öz qiyməti əsasında tək-tək də satılacaq".

E.Əzimov qiymətləri bu cür açıqlayıb: köynək - 8 manat, şalvar - 42 ölçüyədək 15 manat, 54 ölçüyə kimi 18 manat, pencek - 25 manat, yubka - I-VI sinif şagirdləri üçün 15 manat, böyük siniflər üçün aşırma (sarafanla) olan 18 manat, jilet - 8 manat (aşağı siniflər üçün sifariş verilməyib. Böyük siniflər üçün bazada qaldığından valideynlər sifariş verə bilərlər). Etibar Əzimov həmçinin geyimlərlə bağlı valideynlərə müraziət edərək bildirib ki, sentyabrda növbələrdə vaxt itirməmək üçün indidən məktəbli paltarı almaqla məsləhətdir.

Reportaj edərkən satıcılarla söhbətəşdik. Arif adlı satıcı bildirdi ki, hələlik alış-veriş o qədər də güclü deyil. Valideynlər daha çox dəftər, çanta alır ki, yaxın vaxtlarda bahaləşməyə qalmasıdır.

Bu il övladını ilk dəfə məktəbə yola salacaq Aydan Həsənova isə qiymətlərin hələlik normal olduğunu, lakin ümu-

milikdə çox xərci çıxdığını bildirdi: "Hələ ki məktəbli geyimi almamışam. Bildirmişdilər ki, nəsə yenilik olacaq. Hələlik uşağa bir tək köynək almışım". Qeyd edək ki, hazırda kiçik

O da məlum oldu ki, mağazalarda daha çox Çin və yerli istehsal olan məktəbli ləvazimatları satılır, hansı ki, onların qiymətləri daha ucuzdur. Elə valideynlər də dəf-

yaşlı uşaqlar üçün köynəklər 10 manatdan, böyüklər üçün isə 15 manatdan başlayaraq satılır. Ayaqqabılar isə 15 manatdan, daha keyfiyyətliləri isə 25 manatdan başlayır. Kiçik məktəbli qızlar üçün saç lentləri 80 qəpikdən, kalqotka və corablar isə 1 manatdan başlayaraq satılır. Formalara gəlincə isə hələlik mağazalarda bu geyimlərə çox az rast gəlinir.

tər-qələm məsələlərində bu cür istehsal olanlara üstünlük verir.

Beləcə, ümumi hesabladıqda, bir şagirdin məktəbə getməsi üçün hələlik 160-200 manat arası pul xərcləmək lazım gəlir. Təbii ki, bu göstərici sentyabrın birinci ionicünlüyündə daha fərqli olacaq.

□ Xalidə GƏRAY, Fotolar müəllifindir, "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

27 iyulda həbs olunmuş Ermənistanın ikinci prezidenti Robert Köçeryanın 13 avqustda Apelyasiya Məhkəməsinin qərarı ilə azadlığa buraxılması həm gözlənilən oldu, həm də təəccüb doğurdu. Ona görə gözlənilən idi ki, getdikcə mövqelərini itirən Nikol Paşinyanın Rusiya təzyiqləri qarşısında artıq duruş gətirə bilmədiyini aydın görünür.

Xüsusilə də prezident Putinin telefon zəngindən və Rusiya XİN rəhbəri S.Lavrovun Ermənistan hakimiyyətinə yönəlik sərt açıqlamasından sonra Paşinyanın Kremldə qıcıq doğuran addımlardan yayınacağı bəlli idi. Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) baş katibi Xaçaturovun həbsdən operativ buraxılması da Moskvanın sərt "baxışları" nəticəsində baş vermişdi. Ermənistan məhkəməsi hətta girov müqabilində barəsində həbs-qətimkan tədbiri dəyişdirilmiş Xaçaturova ölkədən kənara çıxmaq, səlahiyyətlərinin icrasını davam etdirmək şansını tanıyırdı ki, bu da nonsens sayıla bilər. N.Paşinyan çox çalışdı ki, Xaçaturovu başqa bir erməni generalı əvəzləsin, lakin Moskva onun icazəsi olmadan atılan addıma görə Ermənistanı cəzalandırmaq xəttini tutdu və sonda baş katibin azadlığına nail oldu.

Ermənistanda politoloqlar və siyasi şərhçilər sabiq ölkə prezidenti Robert Köçeryanın azadlığa buraxılmasını həm təqdir ediblər, həm də "köhnə hakimiyyətin təzyiqinin hələ də mövcud olduğunu" iddia edərək etirazlarını bildiriblər. Bəziləri isə hadisəni "Moskva amili" ilə əlaqələndirib.

R.Köçeryan çox ağır ittihamlarla həbs edilmişdi. Xatırladaq ki, 2008-ci il martın 1-i və 2-də prezident seçkilərinin "nəticələrinin saxtalaşdırılması sayəsində" Serj Sərkisyanın qələbəsini tanımayan minlərlə insanın iştirak etdiyi fasiləsiz etiraz aksiyalarının hakimiyyət qüvvələri tərəfindən dağıdılması nəticəsində 10 nəfər, o cümlədən, 2 polis əməkdaşı ölmüş, 200-dən çox insan xəsarət almışdı.

Ancaq onun bu tezliklə azadlığa çıxacağı inandırıcı deyildi. Robert Köçeryan barəsində birinci instansiya məhkəməsinin həbs-qətimkan tədbirini dəyişmək haqqında qapalı proses avqustun 9-da başlayıb və iki gün davam edib. Daha əvvəl Ermənistan Baş Prokurorlu-

ğuna 40-dan çox Ermənistan millət vəkili eks-prezident Robert Köçeryanın həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsi üçün müraciət etsə də, onların müraciəti rədd edilmişdi. Bunun ardınca qəfil nə baş verdi ki, o, sərbəst buraxıldı?

Bir sıra Köçeryan tərəfdarları ilə Apelyasiya Məhkəməsi yanında olan Serj Sərkisyanın rəhbərlik etdiyi Ermənistan Respublikaçılar Partiyasının (ERP) mətbuat katibi, parlament sədrinin müavini Eduard Şarmazanov deyib ki, eks-prezidentin "həbsdə qalması adekvat olmazdı". "İkinci prezident barəsində həbs-qətimkan tədbirinin əsaslandırılması ən azı müəmmaldır. Çünki görünməmiş haldır ki, sabiq prezidenti şahid kimi dəvət edib, yarım saat içində deyirlər: sən müttəhimsən və həbs edirlər", - jurnalistlərə Şarmazanov deyib ("BBC News" azərbaycanca) Vəkil Ruben Sahakyan isə məhkəmənin qərar çıxararkən sabiq prezidentin toxunulmazlıq statusuna əsaslandığını bildirib. "Heç bir şəxs öz vəzifə borcunu yerinə yetirərkən və vəzifəsini tərk etdikdən sonra öz statusundan irəli gələn hərəkətlərinə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə bilməz. Məhkəmə Robert Köçeryanın toxunulmazlığını nəzərə alaraq, birinci instansiya məhkəməsinin qərarını ləğv edib, vəkillərin şikayətini təmin etdiyi bəyan edib", - Ruben Sahakyan deyib.

Düzdür, R.Köçeryanla bağlı Kremlin birmənalı açıq mövqeyi olmadı. Amma pərdə arxasında hansı müzakirələrin aparılmasından təbii ki, geniş ictimaiyyət xəbərsizdir. O da istisna deyil ki, hakimiyyətdə olduğu 10 il ərzində Rusiyanın Ermənistandakı varlığı üçün əlindən gələni etmiş R.Köçeryan müdafiəsiz qala bilməzdi. Üstəlik, Köçeryanın həbsi "Qarabağ klani"nin dayaqlarının da sarsıtılması, həmçinin digər cani eks-prezident Serj Sərkisyanın azadlıqdan məhrum edilməsi ilə sonuclana bilərdi. Təsədüfi deyil

Qarabağ

Xocalı canısının həbsdən müəmmalı qurtuluşunun pərdəarxası

Paşinyan "Qarabağ klani" qarşısında niyə geri çəkildi?
Politoloq: "Qatillərdən təşkil olunan "Qarabağ klani"nin üzvləri birbaşa Rusiya ilə əlbir şəxslər olublar..."

ki, S.Sərkisyan ötən həftə İtaliyadan Ermənistana döndən kimi, Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərinə gəldi. Sərkisyan "anası ilə görüşmək üçün gəldiyini" iddia etsə də, əksər müşahidəçilər burada siyasi məqsədin olduğunu istisna etmədi.

Şübhə yox ki, S.Sərkisyan N.Paşinyanın qəzəbindən qorunmağın bir yolunu Dağlıq Qarabağa, separatçıların arasına sığınmağa görə. 10 illik hakimiyyəti dönməyə və ondan əvvəl Sərkisyan Qarabağdakı sərvətlərimiz hesabına milyardlara sahib olub, eyni zamanda onu müdafiə edən terrorçu qüvvələri də "yemləməyi" bacarıb. Bu mənada onun işğalçı ordunun içərisində də kifayət qədər dəstəklərinin olduğunu demək olar. O mənada S.Sərkisyanın günün birində Qarabağdan Paşinyana ultimatum verması də gözlənilən idi.

Yeri gəlmişkən, avqustun 10-da Ermənistan xüsusi istintaq xidmətinin rəisi Sasun Xaçatryanın Dağlıq Qarabağa gələrək baş separatçı Bakoo Sakyanla görüşməsi də ilginclik idi. Bu görüş o zaman baş tutdu ki, S.Sərkisyan Xankəndinə, "anasının yanına" gəlmişdi. Tamamilə mümkündür ki, Xaçatryan eks-prezidentlə bağlı "dosye"ləri gətirərək onu özü ilə aparmaq istəyib.

Elə avqustun 13-də Ermənistanın Xüsusi İstintaq Xidmətinin Apelyasiya Məhkəməsinin eks-prezident Robert Köçeryan barədə çıxardığı qərarı "qanunsuz" sayması da maraqlı məsələdir. Məlumatla görə, 28 iyulda həbs edilmiş keçmiş prezidentin azadlığa buraxılması ilə bağlı

qərara etiraz edən İstintaq Xidməti bununla Apelyasiya Məhkəməsinin öz səlahiyyətlərini aşdığını vurğulayıb. "İnanıq ki, Baş Prokurorluq kasasiya şikayəti verəcək"- açıqlamada deyilir. Deməli, Xaçatryan Qarabağa əbəs yerə gəlməyibmiş. Yəni "Qarabağ klani"nin ikinci lideri barədə prosesi davam etdirdiyi halda, R.Köçeryanın sərbəst buraxılması ona sürpriz olub.

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Apelyasiya Məhkəməsinin Robert Köçeryanın vəkillərinin şikayətini təmin edərək onun haqqında qəbul edilən həbs-qətimkan tədbirini ləğv edərək azadlığa buraxması təsədüfi deyil: "Təbii ki, bu, tək vəkillərin şikayəti əsasında olmayıb. Burada səbəb kimi onun eks-prezident kimi toxunulmazlığı səbəb gətirilir. Bu məsələnin həllinə isə Ermənistan parlamentində bu gün də çoxluq təşkil edən Sərkisyanın rəhbər olduğu Respublika Partiyası iddia qaldırmaqla nail oldu. Guya ki, Ermənistanın ikinci prezidentinin həbsi dövlətin imicinə zərbə vurur və bu demokratiyaya və qanunların aliliyinə ziddir. Hətta iddia olundu ki, bu, daxili siyasi proseslərə də zərbə vurur, insan haqlarının tapdalanması və hüququn pozulması kimi fikir yaradır".

Ancaq A.Nağıyevin fikrinə, inandırıcı deyil ki, burada Rusiya faktoru rol oynamayıb: "Çünki qatillərdən təşkil olunan "Qarabağ klani"nin üzvləri birbaşa Rusiya ilə əlbir şəxslər olublar və Levon Ter-Petrosyanın prezident seçilməməsi üçün bir mərkəzdən təlimatları var."

Lakin bu, o demək deyil ki, Köçeryana qarşı qaldırılan cinayət işi tam xətm oldu. Bu, inandırıcı görünmür. Çünki belə olduğu halda Paşinyan hakimiyyəti öz qarşısına qoyduğu məqsədə çatma bilməyəcək. Bundan əvvəl parlamentin 45 deputatı Köçeryanın azad edilməsi ilə bağlı müraciət etsə də, prokuror onu həbsdə saxladı. Deməli, tapşırıq siyasi xarakterlidir və hakimiyyətin ən yuxarı əşelonundan, daha doğrusu, Paşinyandan gəlir. Xaçaturovla müqayisədə Köçeryan Rusiya üçün elə də vacib fiqur deyil, lakin bir çox qanunsuz əməllərin icraçısı və şahididir. Buna görə də təbii ki, onun sahiblərinə nə qədər azadlıqda olsa xeyirdir. Paşinyan üçün təbii ki, seçkilərə qədər böyük çətinliklər var. Avqustun 17-də təşkil ediləcək mitinqlərdə bir sıra məqamlara da aydınlıq gətirilməlidir. Ola bilsin, Paşinyan buna görə və eyni zamanda Rusiya ilə də konfrontasiya yaratmaq istəmir. Amma bu proseslərin "Qarabağ klani" tərəfindən demarş olması o qədər də inandırıcı görünmür".

Bu arada Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın oğlunun işğal altındakı Dağlıq Qarabağda hərbi andiçmə mərasimində qatılması barədə xəbər tirajlanması da daxili auditoriyaya hesablanıb. N.Paşinyan 17 avqustda İrəvandakı 100 günlük hesabatından qabaq bölgələrdə görüşlər keçirir, əhalini dinləyir, "xalqın adamı" olduğunu sübut etməyə çalışır. Eyni zamanda oğlunu "ön cəbhəyə" göndərəcəyi barədə vədinə əməl etdiyini nümayiş etdirir. Lakin bütün bunlar həm də

onun "Qarabağ klani" ilə bağlı ssenarisindən imtinasının fonunda baş verir. Paşinyan faktiki olaraq geri çəkilir.

Ancaq gələcək keçiriləcək parlament seçkilərinə qədər o, əlindəki kapitalı sonuncu dramına qədər xərcləyə və dramatik situasiya ilə üz-üzə qala bilər. Qərbə reveranslar edən Paşinyan Rusiyanın qəzəbi ilə üz-üzədir. Təsədüfi deyil ki, baş nazir Tavuş vilayətində görüş zamanı Köçeryanın həbsi ilə bağlı sualı cavablandırmaqdan yayınmışdı. Ancaq çətin ki, Rusiya olanları unutsun. Bunun qavama mütləq olaca. Xaçaturovdan sonra Köçeryan da Moskvanın işarəsi ilə azadlığa çıxdı.

Bu arada məlum olub ki, Ermənistanın axtarıbda olan keçmiş müdafiə naziri Mikayıl Arutyunyan Moskvada gizlənilir (axar.az). "Qraparak" qəzetinin yazdığına görə, hüquq-mühafizə orqanları Arutyunyan haqqında məlumatlı olsalar da onu Rusiya vətəndaşı olduğu üçün həbs edə bilmirlər. Yada salaq ki, Arutyunyan bundan əvvəl 1 mart qırğınlarında günahkar bilinib və qiyabi olaraq həbsə məhkum edilib. Sonradan rəsmi İrəvan Arutyunyanı beynəlxalq axtarıbda verib.

Eks-prezidentlər R.Köçeryan və S.Sərkisyan isə sakit oturmayacaqlar. Artıq onlar Paşinyanı "dişə vurdular" və bundan sonra çətin ki, ona fürsət versinlər. Hələ həbs olunduğu dövərdə Köçeryanın tezliklə həbsdən çıxacağı və hakimiyyətə gəlmək üçün revanşa başlayacağı barədə təxminlər var idi. Gözləyək...

Xəzərin hüquqi statusuna dair Aktauda dəniz kənarında yerləşən beş ölkənin rəhbəri tərəfindən konvensiyanın imzalanması geniş müzakirə mövzusu olaraq qalmaqdadır. Azərbaycanda xüsusilə konvensiyanın Türkmənistan və İranla Xəzərdəki mübahisəli neft yataqlarına dair razılaşmaya gətirib-götirməyə ehtiyat marağı doğurur.

Qeyd edək ki, İranla Azərbaycan arasında mübahisəli olan "Araz-Alov-Şərq" perspektiv strukturunu Bakıdan təxminən 120 kilometr cənub-şərqdə yerləşir. Struktur üzrə ilk saziş 1998-ci ilin iyulunda bağlanmışdı. Transmilli neft şirkətləri ilə strukturun kəşfiyyatı və işlənməsi üzrə hasilatın pay bölgüsünə dair sazişə görə, ARDNŞ-ə 40 faiz, BP-yə 15 faiz, "Statoil"ə 15 faiz, TPAO-ya 10 faiz və "Albert nergy"yə 5 faiz pay düşmüşdü. 2001-ci ildə İranın hərbi gəmiləri orada kəşfiyyat işlərinin dayandırılmasına nail olub. 2015-ci ildə bağlanmış saziş qüvvədən düşmüş elan edilib.

İran tərəfi yaxın müddətdə "Sədar Canqal" adlandırıldığı strukturla bağlı dəfələrlə qeyri-reəl məlumatlar yayıb. Məsələn, İran tərəfi 2012-ci ildə orada 2 milyard barrel neft keşf olduğunu iddia edir. Digər bir məlumatda guya strukturda 10 milyard barrel neft olduğu iddia edilib.

2001-ci ildə İran 1934-cü ildən SSRİ ilə İran arasında qəbul edilmiş sərhədləri qəbul etmədiyini bəyan etdi. Həmin sərhədlərə görə, iki ölkənin dəniz sularını Astaraçayla Türkmənistanın Həsənqulu məntəqəsini birləşdirən düz xətt ayırır. Bu bölgüyə görə, dənizin təxminən 13 faizi İranın payına düşməlidir.

Bu il İran prezidenti Azərbaycana səfər edərkən mübahisəli yataqların birgə işlənməsinə dair razılıq əldə olduğu açıqlandı.

Xəzər konvensiyası mübahisəli yataqlar mövzusunda qapatmır

Ekspert: "Mübahisələrin Xəzərin şimalındakı kimi həlli tövsiyə edilir"

Hər iki ölkənin enerji nazirlikləri arasında imzalanmış memorandumda konkret ad çəkilməyə də, söhbətin "Araz-Alov-Şərq"dən getdiyi ehtimal edilir.

"Kəpəz"ə gəlincə, bu yatağı ötən əsrin 80-ci illərində Azərbaycan neftçiləri keşf ediblər. Lakin nə sovet dövründə, nə də müstə-

qillik illərdə orada hər hansı digər əməliyyatlar həyata keçirilməyib. Müstəqillik dövründə buna Türkmənistanın etirazı, onunla razılaşmanın əldə olunmaması imkan verməyib.

Aktauda imzalanmış konvensiya bu mübahisələrin həlli üçün hüquqi əsas yaradırmı?

Sualı cavablandırın Neft Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, ekspert İlham Şaban deyir ki, imzalanmış sənəd Xəzərin dibinin bölgüsünü əhatə etmir:

"Konvensiyada dənizin dibinin orta xətt prinsipi ilə bölgüsü tövsiyə olunur. Necə ki, Rusiya, Qazaxıstan, Azərbaycan Xəzərin Şimal hissə-

si ilə bağlı qarşılıqlı razılaşma əsasında belə bölgü aparılır, tövsiyə olunur ki, cənub hissəsində də eyni razılaşmalar əldə olunsun. Lakin bildiyiniz kimi, nə Azərbaycan-İran, nə Azərbaycan-Türkmənistan, nə də İran-Türkmənistan arasında belə razılaşma uzun illərdir ki, əldə olunmur. Bunun da əsasında o dayanır ki, İran Xəzər dənizini göl hesab edir, özü üçün ona ad da qoyub: Mazandaran gölü. Göl hesab olunarsa, Xəzəryanı ölkələr ondan bərabər hüquqlarla pay alacaqdılar. Lakin konvensiya Xəzərin göl olmadığını təsbit edir, bu isə İranın istəyinə uyğun deyil. Türkmənistana gəlincə, onlar bölgünün orta xətt prinsipi ilə aparılmasına razıdırlar. Mübahisə başlanğıc nöqtəsinin haradan hesablanması ilə bağlıdır. Belə ki, Türkmənistan Abşeron yarımadasının başlanğıc nöqtəsi kimi götürülməsini əleyhinədir. Çünki belə götürüldükdə onlar "Kəpəz"i itirirlər".

Ekspert bildirir ki, konvensiyaya görə, mübahisələr tərəflərin öz aralarındakı danışıqlar yolu ilə həll olunmalıdır: "Yeni mübahisələrin tərəflər özləri həll etməli olacaqlar".

İranla mübahisəli struktura gəlincə, İ.Şabanın sözlərinə görə, "Araz-Alov-Şərq"i yataq adlandırmaq düzgün deyil: "Nə Xəzərin Azərbaycan sektorunun cənubunda, nə də İran sektorunda yataq adlandırılması mümkün olan yer yoxdur. Burada söhbət perspektiv strukturundan gedir. Onun ehtiyatları geoloji kəşfiyyatla təsdiqlənə bilər, bir quyu belə qazılmayıb. İran buna imkan belə vermədi. İlk ehtimallar orada neft olduğunu göstərir, amma bu, hələ tam təsdiq olunmayıb".

Ekspert deyir ki, İranın "Araz-Alov-Şərq"də iş aparmaq üçün texnoloji imkanları yoxdur: "Orada olan enerji resursları "Şahdəniz" yatağından da dərinə yerləşir. Güman olunur ki, bu dərinlik 7 min metrdir. Orada kəşfiyyat aparmaq həddindən artıq mürəkkəb prosedir. Ona görə də orada ancaq Heydər Əliyevin adını daşıyan qazma qurğusu tipində qurğuya ehtiyac var. Hansı ki, Azərbaycan bu qurğuya bir milyard dollara yaxın investisiya yatırır. Ona görə də bu strukturun işləməsi Azərbaycanın "qılincinin altından" keçir".

□ **DÜNYA, "Yeni Müsavat"**

Türkiyə və Rusiya arasında çözülməyən viza problemi

"Bu, o qədər də həyatı, iki ölkə arasında gediş-gəlişə mane olan məsələ deyil"

Rusiya bəzi kateqoriyalar üzrə türk vətəndaşlarına viza verilməsi prosesini sadələşdirməyə hazırlaşır. Bu barədə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin avqustun 13-də yayılan yazılı bəyanatında deyilir.

Bəyanatda xarici işlər naziri Sergey Lavrovun 13-14 avqust tarixlərində edəcəyi Türkiyə ziyarətində də toxunulub: "Hər iki ölkənin xüsusi istintaq orqanları və müdafiə nazirlikləri ilə yanaşı, Lavrovla Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu arasında münasibətlər Suriyada atəşkəsin qorunması və ölkədəki böhranın həlli müddətində mühüm rol oynayır".

Xatırladaq ki, 2015-ci ildə Rusiya ilə Türkiyə arasında yaşanan "təyyarə olayı"ndan sonra iki ölkə arasında siyasi və iqtisadi münasibətlər gərginləşdi. Qarşılıqlı sanksiyalar əsasında iki ölkə arasında viza rejimi də ləğv olundu. Sonrakı illərdə hər iki ölkənin rəhbər şəxsləri arasında baş tutan görüşlər, aparılan diplomatik danışıqlar nəticəsində sanksiyaların bir qismi aradan qaldırıldı, lakin bu, vizasız rejimin bərpa olunmasına

tətbiq edilmədi. Bu ilin may ayında Türkiyənin XİN rəhbəri Mövlud Çavuşoğlu "CNN Türk" kanalına müsahibəsində demişdi ki, Ankara Rusiya ilə viza rejimini ləğv edəcək: "Əvvəl viza rejimini qismən ləğv etməyə çalışacağıq. Ola bilər ki, ilin sonuna iki ölkə prezidenti addım atacaq", - deyər Çavuşoğlu bildirmişdi.

"Yeni Müsavat"a danışan politoloq Nəzakət Məmmədova isə söyləyib ki, Rusiya XİN rəhbəri Lavrov bir müddət öncə bil-

dirmişdi ki, o, türkiyəli həmkarı Çavuşoğlu ilə vizasız gediş-gəliş məsələsini müzakirə edib: "Söhbət ilk növbədə xidməti pasportu olan şəxslərdən və uzaq yol gedən sürücülərə bu rejimi tətbiq etməkdən gedir. Lavrov bildirmişdi ki, onların məqsədi viza rejiminin yüngülləşdirilməsi və daha sonra vizasız rejimə keçməkdir. Bildiyimiz kimi, 2010-cu ildə Moskva və Ankara arasında iki ölkə vətəndaşlarının 30 gün müddətində

vizasız səyahətlərinə dair razılaşma əldə olunmuşdu. Lakin 2015-ci ilin noyabrında məlum təyyarə insidentindən sonra 2016-cı ilin yanvarın 1-dən Moskva vizasız gediş-gəlişi dayandırıldı. 2016-cı ilin aprelində isə Ankara cavab tədbiri olaraq xidməti pasportla Türkiyəyə gələn Rusiya vətəndaşlarına viza tələbini bərpa etdi. Bununla belə, diplomatik və ümumvətəndaş pasportu sahibləri yenə də vizasız Türkiyəyə gedə bilərlər. 2016-cı ilin iyun ayında Türkiyə Rusiya vətəndaşı olan sürücülərə və onları müşayiət edən şəxslərə viza məhdudiyyəti tətbiq etsə də, 2016-cı ilin oktyabrında vizasız rejim tətbiqi məsələsini qaldırdı. Ancaq səfir Karlovun öldürülməsi bu prosesa mane oldu. Böyük ehtimalla, elə səfirin öldürülməsində bu kimi amillərin də rolu olmuşdu. Təyyarənin vurulmasından sonra iki ölkə arasında yaxınlaşmanın qarşısını almaq üçün bu sui-qəsd təşkil olunmuşdu".

Politoloq hesab edir ki, hazırda bu məsələnin müzakirəsi təxirə düşüb: "Son dəfə Lavrov bu barədə bu ilin aprel ayında söz açmışdı. Bu da onunla bağlıdır ki, iki ölkə arasında münasibətlər normallaşsa da, hər iki ölkədə seçkilər keçirildi və bu məsələ ikinci plana keçdi. ABŞ-la

Türkiyənin münasibəti də hazırda gərgindir, Amerika öz dəyərli NATO müttəfiqinə qarşı bir iqtisadi savaş başlayıb. Belə bir şəraitdə daha vacib məsələlər olduqda viza məsələsi hələ ki gündəmə gəlmir. Bu, o qədər də həyatı məsələ, iki ölkə arasında gediş-gəlişə mane olan problem deyil. Türkiyə rusiyalı turistlərin gəlişinə çox önəm verir və ona görə də sırası Rusiya vətəndaşlarına problem yaratmır".

□ **ƏLİ RAİS, "Yeni Müsavat"**

Rusiya, Türkiyə və İrana sanksiyaların səbəbi... - Lavrov

"Qərb Rusiya, Türkiyə və İrana qarşı sanksiyalar tətbiq etməklə Suriya üzrə Astana formatına təsir göstərməyə çalışır". Axar.az xəbər verir ki, bunu jurnalistlərə açıqlamasında Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov deyib.

"Bu cür cəhdlər əvvəllər də olub. Yəqin ki, bu cəhdlər davam etdiriləcək. Türkiyə, Rusiya və İran Suriya böhranı ilə bağlı heç də həmişə uyğun yanaşma tərzinə malik olmasalar da, müdriklik nümayiş etdirərək konkret problemlərin həllini tapmalarını Suriyadakı situasiyanın köklü şəkildə dəyişməsinə səbəb olduğunu düşünürəm" - o bildirib.

Amerikalı uşaqların 56%-nin sosial media hesabı var. Sosial media hesabı açan uşaqların orta yaşı isə 12-dir. Virtualaz.org xəbər verir ki, bu barədə San-Fransiskoda yerləşən "Common Sense Media" adlı qeyri-hökumət təşkilatının 2016-cı ilə aid tərtib etdiyi hesabatda bildirilir. Təşkilatın valideynlik üzrə eksperti Kerolayn Knorr deyir ki, əgər "övladınız 10 yaşını keçibse, bir gün, dərslərinin başlanğıcında gəlib "internetdən filan şeyi endirmək istəyirəm" deməsini gözləməlisiniz".

Bəs uşaqların hansı yaşda sosial media hesabı açması düzgündür? Knorrün sözlərinə görə, ABŞ-da 12 yaşlı uşaqların artıq hər hansı formada sosial media hesabı olur. Bu məlumat onun təmsil etdiyi təşkilatın 2016-cı ilə aid hesabatında da əksini tapıb. Hesabat ABŞ-da yaşayan, övladlarının yaşı 8-18 arasında olan 1786 valideyn arasında keçirilmiş sorğuya əsaslanır. Uşaqları yaşa görə təsnif edəndə belli olub ki, 13-18 yaşlıların 80%-nin öz sosial media hesabı var. 8-12 yaşlıların yalnız 23%-nin sosial media hesabı var imiş.

Birminqemdəki Alabama Universitetindən uşaq psixoloqu Vivian Fridman yaşı 6-12 arasında olanların konkret düşünmə bacarıqlarının inkişaf etdiyini, 12-18 yaşlar arasında isə abstrakt düşüncə bacarıqlarına yiyələndiklərini deyir. Mütəxəssis hesab edir ki, uşaqlar yeniyetməlikdən öncə daha konkret düşündükləri üçün bəziləri sosial media ilə bağlı abstrakt məsələlərin həqiqiliyini tam təhlil edə bilmir: "Məncə, bunu etməyin ən yaxşı yolu birlikdə oturmaq və övladınızın işlətmək istədiyi proqramı və onların işlədə biləcəyi məxfilik ayarlarını müzakirə etməkdir. Sonra valideynlərlə uşaqların nəyi paylaşmaq istəmədiyini müzakirə etməsi vacibdir. Hesab edirəm ki, 12 yaş civarı uşaqların sizin qaydalarınıza əməl etmək və onların təhlükəsizlik baxımından vacibliyini anlamaq iqtidarında olduğu dövrdür", - deyir o bildirir.

ABŞ qanunları valideynlərə saytlarda bütün məlumatlar üzərində nəzarət imkanı verir. Qanunlara görə, operatorlar, saytlar və onlayn xidmətlər valideynlərin icazəsi olmadan yaşı 13-dən aşağı olan uşaqlardan hər hansı şəxsi məlumat istəmir və belə məlumatları paylaşmır. Məsələn, "Facebook" bildirir ki, bu platformadan istifadə edən hər kəsin ən azı 13 yaşının tamam olması vacibdir: "Yanlış məlumatla hesab açmaq bizim qaydalarımıza ziddir", - "Facebook" yazır. "Facebook" eyni səhifədə 13 yaşına çatmamış uşağın özünə hesab açarsa, onu necə bağlayacağımızı haqda təlimat da verir. Burada yaşı çatmayan şəxsin hesabı ilə bağlı şikayət etmək üçün xüsusi forma da verilir.

"Valideynlərin çoxu elə bilir ki, bu qaydanın məqsədi uşaqların təhlükəsizliyini qorumaqdır. Əslində isə səbəb odur ki, əksər sosial media platformaları məlumatı paylaşır və məlumat toplayır. Ancaq onların 13 yaşdan aşağı istifadəçilərlə bunu etməyə ixtiyarları yoxdur", - Knorr deyir.

tistika məlumdurmu?

Araşdırma zamanı məlum olur ki, Dövlət Statistika Komitəsi hər il internet istifadəçilərinin yaş tərkibinə görə hesabat tərtib etsə də, burada azyaşlıların sosial şəbəkələrdən istifadəsi ilə bağlı statistika əksini

dir. Valideyn onun ətrafına, dostluğuna nəzarət etməlidir", - deyir Osman Gündüz bildirir.

Ekspert deyir ki, sosial media resurslarının sahibləri öz resurslarında yaşla bağlı məhdudiyət qoyurlar və bunu elan edirlər. Amma buna

"10-12 yaşlı uşaq sosial şəbəkələrə girirsə, demək, böyük təhlükə var..."

Uşaqları virtual təhlükələrdən necə qorumalı?

Alabama uşaq xəstəxanasının pediatri və Birminqemdəki Alabama Universitetinin professoru Kendis Day məsləhət görür ki, valideynlər övladları ilə sosial media hesabı haqda danışsınlar: "Onlara deyir ki, bir adamı tanımasa və o, dost olmağı təklif edərsə, onu qəbul etməsinlər. Kimsə təhqirəmiz bir hərəkət edərsə, onu dostluqdan çıxarsınlar..."

Məxfilik və təhlükəsizlik məsələləri vacib olsa da, Knorr, ümumiyyətlə, uşaqların ekran qarşısında keçirdiyi vaxtı uşaqların sosial mediaya gəlməsi baxımından ən ciddi problemlərdən biri sayır. Amerika Pediatri Akademiyası 5-18 yaşlı uşaqların yataq otağında cihazların olmamasını, yatmadan öncəki bir saat ərzində və ailəvi yemək zamanı hər hansı cihaz işlətməməsini tövsiyə edir. Qurum valideynlərə kompüter qarşısında keçirilən vaxtın artıq çəki, yuxu problemləri, kiber-hədə, uşaqların məktəbdə zəif oxuması və digər problemlər ortaya çıxacağı haqda xəbərdarlıq edir.

Bəs Azərbaycanda sosial mediadan istifadə edən azyaşlılarla bağlı vəziyyət necədir? Sosial şəbəkələrin istifadəçisi olan uşaqlarla bağlı sta-

tapmayıb. Hesabatdan məlum olur ki, Azərbaycanda ümumi internet istifadəçilərinin əksəriyyətini yaşı 24-dən aşağı olan şəxslər təşkil edir. Məsələn, 2015-ci ildə bu rəqəm 42,9, 2016-cı ildə isə 42,5 faiz olub.

Azərbaycan internet Forumunun prezidenti Osman Gündüzün virtualaz.org-a bildirdiyinə görə, sosial şəbəkələrdə yaş məhdudiyəti olmasına baxmayaraq, Azərbaycanda azyaşlılar da sosial şəbəkələrdən yetərincə istifadə edirlər. "Azərbaycanda internetdən istifadə elə sosial şəbəkələrdən istifadə deməkdir. Çünki bizdə internetdən sosial şəbəkələrdən istifadə üçün istifadə edirlər. Azərbaycanda azyaşlıların sosial şəbəkələrdə qeydiyyatdan keçmələri onların mobil telefonlardan istifadəsi ilə bağlıdır. 10-12 yaşlı uşaqlar sosial şəbəkələrdən istifadə edərsə, artıq burada təhlükə var. Əgər valideyn 9-10 yaşında uşağa bütün imkanları olan "ağıllı" telefon və ya notebook verirsə, yaxşı internet verirsə, o başa düşməlidir ki, burada təhlükə yox, çox böyük təhlükə var. Uşaq nəzarətdə olmalıdır. Əgər o, sosial şəbəkədə istifadə edərsə belə, birinci dostu valideyn olmalı-

nəzarət etmək, icrasına nail olmaq mümkün deyil. Çünki uşaqlar yaşlarını az göstərək rahatca qeydiyyatdan keçə bilərlər: "Uşaqlar üçün sosial şəbəkələrdə xeyli oyunlar var ki, onların psixikasına çox mənfi təsir edir, onları intihara sürükləyir. Biz bununla bağlı zaman-zaman açıqlamalar veririk. Uşaq hüquqlarını qoruyan təşkilatlar bunun üçün təsis edilir. Amma buna nəzarət etməli olan təkə hökumət və ya provayder deyil, həm də cəmiyyətdir, mediadır, valideynlərdir. Uşaqlar sosial mediadan daha çox evdə istifadə edir. Ona görə də valideynin bilik və bacarığı yetərli olmalıdır. Təhsil müəssisələrində bununla bağlı mütəmadi olaraq məlumat verilməlidir".

O. Gündüz deyir ki, son dövrlərdə qanunvericilik azyaşlıların internetin zərərindən qorumaq istiqamətində xeyli təkmilləşdirilib. Telekomunikasiya qanununa görə, istifadəçinin, yəni valideynin provayderdən təhlükəsiz - "halal" internet tələb etməyə haqqı var. Provayder öz informasiya sistemində ciddi dəyişiklik etməli, çeşidlənmiş, süz-gəcdən keçirilmiş informasiyaları ötürməlidir.

Evinizdə məktəbli varsa...

Pedaqoq Lalə Məhərrəmli: "Əsas iş uşağı məktəblər açılmamış azı 1 həftə əvvəl səhər oyanmağa öyrətməkdir"

Məktəblilərin yay tətili bitmək üzrədir. Nə az, nə çox bir aydan sonra məktəb qapılarını yenidən məktəblilər üçün açacaq. Bu işdə daha çox valideynlər təlaşlıdır. Xüsusən də övladları bu il birinci sinfə gedəcək analar və atalar.

Unutmaq olmaz ki, övladı məktəbə gedəndə valideyn nə qədər həyəcanlırsa, uşaq ondan da çox həyəcanlanır. Bu onun üçün yeni dünya deməkdir. Yeni dostlar, yeni gün rejimi, yeni davranış qaydaları və s. Birdən-birə bu qədər dəyişiklik təbii ki, onun üçün çox çətinir. Bu dönmə onun üçün asanlaşdırıb məktəbi ona sevdirmək sizin əlinizdədir. Unutmaq olmaz ki, uşaq məktəbini, müəllimini seversə, təhsilə marağı da bir o qədər çox olar. Bəs ona necə kömək etməli?

Pedaqoq Lalə Məhərrəmli hesab edir ki, əsas iş uşağı məktəblər açılmamış azı 1 həftə əvvəl səhər oyanmağa öyrətməkdir: "Çünki bu ən çətin proseslərdən biridir. Özünüz uşağdan azı yarım saat əvvəl durub uşaq otağının pəncərəsini bir az aralayın. Təmiz hava rahat oyanmağa kömək edəcək. Sonra dərslər həvəsləndirəcək maraqlı, əyləncəli sözlərlə uşağı oyadı. Səhər yeməyi uşaq oyağından azı yarım saat sonra yeyilməlidir. Çünki uşağın yuxudan duran kimi iş-tahası olmur və onu məcbur etmək olmaz. Yatmamışdan əvvəl mütləq uşağa qısa da olsa nağıl danışın, küreyini sığallayın. Ona öz sakitliyini ötürün. Hətta bərabər xəyal da qurun. Uşağa indidən məktəb haqqında danışın onu həvəsləndirin. Hətta öz məktəb hekayələrinizdən danışın, varsa şəkillərinizi göstərib bilərsiniz. İndidən evin bir köşəsində (və ya, uşağın öz otağında) münasib yer ayırın və həmin yerin dərslər masası olduğunu ona təlqin edin. Məktəblər açılmadan orada onunla bərabər şəkillər çəki, kitab oxuya bilərsiniz. Dərslər masasına öyrəşsin deyir gündə azı 15-20 dəqiqə onunla orada vaxt keçirin".

L. Məhərrəmli onu da qeyd edir ki, uşağa "sən artıq böyümüsən, oyun bitdi, özünü uşaq kimi aparma" demək olmaz: "Bu onu daha da təşvişə sala və təhsildən uzaqlaşdırı bilər. Tam əksinə, "sənin həyatın artıq daha maraqlı olacaq, yeni bilgilər öyrənəcək, gözəl dostlar qazanacaq. Maraqlı dərslərlə artıq daha çox əylənəcəksən", - deyir onu həvəsləndirin. İlk dərslər günü özünü də həyəcanlı olacaqsınız. Buna görə də istəmədən də olsa uşağı geyim, yemək, hazırlanmaq prosesində acılamamağa diqqət edin. Sakit olun və onu təbrik etməyi unutmayın. Əgər şərait buna imkan verirsə mütləq uşağı məktəbdən özünüz götürün. Günü üçün necə keçdiyini və sinif uşaqları haqqında soruşun. Əsla qiymət davası etməyin. Danışdıqlarını hörmətlə dinləyin. Unutmayın, emosional anlamda o indi çətinlik çəkir. Kənardan bu, hiss olunmaya bilər, amma bu belədir. Məktəbə təzə başladığı dövrlərdə uşaqlarda dəyişkən xarakter, yeni hərəkətlər müşahidə oluna bilər. Narahat olmayın, onun indi beyni bir çox yeni informasiya ilə doludur. Onunla xoş rəftar edin və gərginliyini götürmək üçün 15 dəqiqə də olsa, bərabər bir məşğuliyət edin".

□ **Ləman MUSTAFAQIZI,**
"Yeni Məsavət"

Son günlər ölkə ərazisində 2 kütləvi zəhərlənmə baş verib. Birincisi Bakının Nərimanov rayonu, Həsən Əliyev prospekti 82 ünvanında yerləşən "Tonqal" restoranında olub. Belə ki, avqustun 11-i saat 20:00 radələrində restoranda iki ayrı masada qidalanan müxtəlif ailə üzvlərində bir neçə saatdan sonra zəhərlənmə əlamətləri baş qaldırılıb. Hadisə nəticəsində 3-ü azyaşlı olmaqla 13 nəfər zəhərlənib.

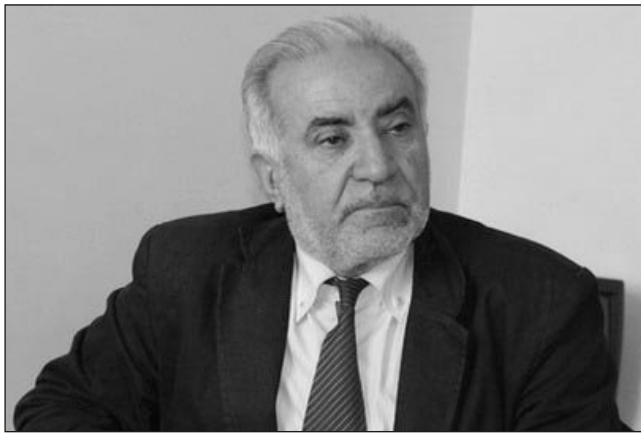
AİB sədri kütləvi zəhərlənmədən və toyuq dönərindən danışdı

"Kababdan zəhərlənmə olmur" deyən Eyyub Hüseynov toyuq dönərlərini zərərli hesab etmir, bir şərtlə ki...

Mütəxəssislər tərəfindən xəstələrdən nümunələr götürüldü və laboratoriyaya göndərilib. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin ilkin araşdırmalarına görə, zəhərlənməyə səbəb baytarlıq-sanitariya nəzarətindən keçirilməmiş et və et məhsullarından hazırlanan qidalar olub.

Hadisənin baş verdiyi "Tonqal" restoranında müvafiq epidemioloji araşdırmalar aparılıb, bir sıra ciddi qida təhlükəsizliyi qaydalarının pozulduğu müəyyən olunub və faktla bağlı protokol tərtib edilib.

Növbəti zəhərlənmə avqustun 12-də Mingəçevirdə baş verib. Şəhərin Günəşli yaşayış massivində Araz Aşurov heyətində qızı Xumarənin nişan mərasimi keçirib və tədbirdə 60 nəfər iştirak edib. "Report"-un məlumatına görə, məclisdə qonaqlara plov, dolma, dovğa təamları və müxtəlif salatlar təklif olub. Müəyyən müddət sonra məclis iştirakçılarının halı pisləşib. Müxtəlif nəqliyyat vasitələri, o cümlədən təcili tibbi yardım maşınları ilə durumu ağır olan mərasim iştirakçıları xəstəxanaya çatdırılıb. Eyni zamanda gəlin Xumarə Aşurova da mənsəyi belli olmayan qidadan mədə-bağırsaq pozğunluğu keçirərək xəstəxanaya yerləşdirilib. Bundan başqa, 2001-ci il təvəllü Rəna Qəzənfər qızı Aşurova sonradan xəstəxanaya aparılıb. Eyni zamanda Ağdaş rayonundan oğlan evini təmsil edən üç qonaq evə qayıdarkən oxşar problemlə üzləşib və rayonda ev şəraitində müalicə olunublar.

Hadisədən sonra zərərçəkən şəxslərdən nümunələr götürülərək Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin Mingəçevir şəhər laboratoriyasına təqdim olunub.

Hər iki zəhərlənmə faktı ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov bildirir ki, "Tonqal" restoranındakı kütləvi zəhərlənmə ilə bağlı yayılan informasiya ilə razı deyil: "20 ildən artıqdır istehlakçı hüququnu qoruyuruq. Dəfələrlə zəhərlənmə ilə bağlı bizə məlumat daxil olub. Bu 20 ildə bir dəfə də olsun Azərbaycan həkiminin,

bu işlərlə məşğul olan insanların zəhərlənmənin səbəbini göstərən kütləvi mal istehsalçısı, yeni sənaye üsulu ilə mal istehsalçısının adının çəkilməsinə rast gəlməmişik. Həmişə zəhərlənmənin səbəbi kimi istehlakçının özünün hazırladığı mal, yaxud qarız, yemiş, bazardan alınmış heyvan eti və s. göstərilir. Son iki ildə ilk dəfə eşidirəm ki, kababdan insan zəhərlənib. Kabab bircə halda zəhərlənmə verə bilər - qalaylanmamış mis qabda saxlasınlar. Yoxsa kababdan zəhərlənmə olmur. "Tonqal" restoranındakı kütləvi zəhərlənmə ilə bağlı yayılan informasiya ilə də razı deyiləm. Burada da yenə yiyəsiz bir şeyi axtarırlar. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, dövlət orqanlarından ictimai təşkilat olaraq xahiş və tələb edirəm ki, bir dəfə cəsarət tapıb zəhərlənmə törədən malın adını tapsınlar. Ola bilsin ki, res-

toranda zəhərlənmiş ailə bir neçə saat əvvəl şoraba yeyiblər, zavodda istehsal olunmuş hər hansı bir məhsul, sənaye üsulu ilə istehsal olunmuş göbək yeyiblər. Zəhərlənmə özünü 10 saat sonra da göstərə bilər. Məntiqəuyğun deyil ki, restoranda oturan yalnız iki ailə zəhərlənib".

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri dedi ki, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi üzərində sertifikat verilmə və yoxlama funksiyası

yirik ki, QTA yaxşı işləsin, mövcud olsun, biz də ona kömək edək. Lakin onların ictimai təşkilatlar, ictimaiyyətlə işləmək istəyi sıfır həddindədir. Hazırda QTA-nın sədri Qoşqar Təhməzliyə təkliflər hazırlayıram. Layihə çərçivəsində bizim onlara etdiyimiz dəstəyi yazıram və onlardan cavab gözləyirəm".

Et və et məhsullarından söz düşmüşkən E.Hüseynova dönərlərlə bağlı da sual veririk. Bir zamanlar toyuq dönəri qadağan edilse də, Bakıda hər addımda toyuq dönəri satılır. Birliyin sədri toyuq dönəri ilə bağlı qadağanın aradan qaldırılmadığını qeyd edir: "Toyuq dönərindən istifadə oluna bilər. Monitoringlər aparmışıq, 85 faiz yerlərdə toyuq dönəri satılır. Deməli, buna tələbat var. Tələbat varsa, təklif də olacaq. O vaxt qadağa quş qripi ilə bağlı olub. Toyuq ətinə dönər hazırlamaq olar. Toyuq dönərini şişə çəkəndən sonra onu mənfə 40 dərəcədə şok dondurmadan keçirmək lazımdır. Belə olan halda ətdə olan bütün mikroblar ölür. Sonra bunun şişə çəkilməsi vəziyyətə üzünə Strec çəkilir və dönərxanalara göndərilir. Belə dönərlər təhlükəsizdir. Ölkədə iki müəssisə var ki, şok dondurma həyata keçirə bilər. Bunlar "Səhiyyəli" və "Az Protein Foods Group" MMC şirkətləridir. Belə yerlərdən alınan dönərlər qanunidir, təhlükəsizdir. Bakıda 15 mindən çox dönərxana var. Onlardan ən çox 100-ü dönər ətini belə yerlərdən alır. Qalanları haradan gəldi toyuq ətini alıb şişə taxır. Malın məişət sertifikatı olması onun təhlükəsizliyi mənasına gəlir. Şok dondurmadan keçməyən toyuq ətinin üstü qızanır, içi çiy qalır. Çiy qalan hissədə mikroblar da sağ qalır".

E.Hüseynov məktəb bufetlərində satılan dönərlərə də toxunub: "Məktəb bufetlərində energetik içkilərin satışına qadağa qoyulub, amma dönər satışına qadağa yoxdur. Bir şərtlə ki, yuxarıda sadaladığım şərtlərə əməl olunsun. Dönərlər bufetə hazır şəkildə gətirilməlidir".

□ Ləman MUSTAFAQIZI, "Yeni Müsavat"

Fədayə Laçının sənətçi həmkarları məhkəməyə gəlirmi?

Bacısı: "Sənət adamları, xalq ona çox böyük dəstək olur..."

Məlum olduğu kimi, avqustun əvvəlindən müğənni Fədayə Laçın və digər 12 nəfərin məhkəmə prosesi başlayıb. Əgər əməli sübuta yetirilərsə, onu 6 ilə qədər həbs cəzası gözləyir. Digər təqsirləndirilən şəxslərdən polkovnik Bəhrux Abdullayevə qarşı elan edilmiş ittihamların sübuta yetiriləcəyi təqdirdə onu 20 ilə qədər, konvoy əməkdaşlarını isə 19 ilə qədər azadlıqdan məhrum etmə cəzası gözləyir.

Xatırladaq ki, cinayətlə bağlı müğənni saxlanıldıqdan sonra 9 xalq artisti prezident İlham Əliyevə və birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya müraciət edərək Fədayə Laçının sənət adamı kimi xidmətlərini nəzərə alıb, bağışlanmasını istəmişdilər. Həmin müraciəti Alim Qasımov, Aftandil İsrailov, Rafiq Bayramov, Arif Babayev, Mənsum İbrahimova, Zaur Rzayev, Nazpəri Dostəliyeva, İlqar Muradov, Səkinə İsmayılova imzalamışdılar.

Maraqlıdır, onlardan bu gün Fədayə Laçınla maraqlanan və ya məhkəməsinə izləyən varmı?

İlk öncə müğənninin bacısı İlham Fəda ilə əlaqə saxladıq. O bildirdi ki, sənətçinin vəziyyəti hazırda yaxşıdır: "Bildiyiniz kimi, istintaq müddəti başa çatıb. Artıq avqustun 3-dən məhkəmə prosesləri aparılır. Düşünürəm ki, məhkəmə prosesi 2-3 ay davam edəcək. Özü ilə də görüşürük, vəziyyəti yaxşıdır. Aparılan məhkəmə prosesindən də narazı deyil. Həmkarları tez-tez zəng edir, onun barəsində maraqlanırlar. Hətta məhkəmə prosesində iştirak etmək istə-

yən sənətkarlar da var. Məsələn, xalq artisti Aftandil İsrailov mütəmadi olaraq bizimlə əlaqə saxlayır, Fədayəni soruşur. Sağ olsun, bacımın xətrini çox istəyir. Ümumiyyətlə isə sənət adamları Fədayə Laçına

çox böyük dəstək olur, xüsusən də xalq".

Muğam ustası, xalq artisti Arif Babayev müğənninin hazırkı vəziyyəti ilə bağlı maraqlanmasa da, onun azadlığa çıxmasını arzuladığını bildir-

di: "Əgər o müraciətə imza atmışdımsa, demək, ona yazığım gəlir, istəyirəm ki, ona köməklik etsinlər. İnanıram ki, bu köməklik olunacaq. Qadıdır, yəqin ki, nəzərə alınar. İndi səhv olur da... Allah ona kömək olsun".

Xalq artisti Səkinə İsmayılova isə yalnız son xəbərləri izləyə bilmədiyini dedi: "Onunla bağlı əvvəlki mövqedəyəm. Bir ana, azərbaycanlı qadın kimi istəyirdim ki, azadlığına, övladına qovuşsun. Son onunla bağlı xəbərləri izləmək imka-

nım olmasa da, istərdim ki, Allah tezliklə qapısını açsın".

Xalq artisti Mənsum İbrahimov isə müğənni ilə bağlı prosesədən izlədiyini bildirdi: "Bilirəm ki, son vaxtlarda məhkəmə prosesləri aparılır. Bu haqda mətbuatdan izləyirəm. Həmin müraciətə qol çəkəndə məqsədimiz bu idi ki, məsələyə ədalətli baxılsın".

Xatırladaq ki, ötən il oktyabrın 23-də Bakıda məhsulların qaçması faktı ilə bağlı Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində başlanan cinayət işi üzrə Fədayə Məmmədova (Fədayə Laçın) təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunaraq Nəsimi Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

□ Xalida GƏRAY, "Yeni Müsavat"

Elan

Aqrar İslahat Komissiyasının 14 avqust 1998-ci il tarixli 08 sayılı qərarına əsasən Kürdəmir rayon Qağacılı kənd sakini Hüseynov Valeh Cabir oğlu və onun ailə üzvlərinin adına verilmiş JN-016 F sayılı şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Xəbər verdiyimiz kimi, bir gün öncə Qaçqın və Məcburi Köçkünlərlə İş üzrə Dövlət Komitəsinin binasında intihara cəhd edən, gözdən əlil idmançını müğənni Manaf Ağayev xilas edib. Müğənni hadisənin təfərrüatları barədə musavat.com-a danışib.

"Bir məkanda əyləşmişdim, birdən mənə zəng vurub bildirdilər ki, "Füzulidən qeyrətli bir oğlan, hansı ki, çempiondur, "Qaçkıkom"un binasına çıxıb özünü atmaq istəyir, polislər və məmurlar onu fikrindən döndərə bilmirlər". Məndən xahiş edib dedilər "sən də füzulililərin bir ağsaqqalı kimi onu bəlkə fikrindən daşıdır bilərsən. Mən də hadisə yerinə getdim, xahiş etdim ki, mənə onun yanına buraxın. Həmin vaxt o, qollarını doğrayıb, əlində də şüşələr var idi, qarnına soxurdu. Dedim ki, "məni qəbul edə bilərsən?" Yalnız ki, "sənə söz verirəm, sənənin evini alıb, özünə qaytaracam". Mənə bildirmişdilər ki, onun 3 övladı var, ona görə də xeyli yalvarıb-yapışdım. O da fikrindən döndü, məni qucaqladı. Camaat bu halı alqışladı. Oradaca aidiyyəti qurumlardan xahiş etdim ki, imkan çərçivəsində onun məsələsini həll etsinlər. Sağ olsunlar, xahişimi yerinə yetirdilər" - sənətçi deyib.

Müğənni onu da bildirib ki, intihara cəhd edən əlil idmançıya verdiyi sözə əməl edib: "Sənədlərini yerindəcə alıb, onun özünə qaytardım. Bu günə qədər bu cür olaylarla tez-tez rastlaşırım. Hər dəfə füzulililərdən kimsə özünü öldürmək və ya atmaq istəyəndə onu fikrindən daşıdırmağa mənə aparılır. Füzuli camaatı da sağ olsun, mənim xahişimi yerə salmış".

Nazirlər, baş nazirlər, prezidentlər... intihar etmək istəyəni necə vaz keçirib?
 "Yeni Müsavat" isə xatırladır ki, bu günə kimi dünyada, eləcə də ölkəmizdə məşhurların, siyasətçilərin xahişi, dilə tutması ilə intihardan vaz keçən xeyli şəxs olub. Onlardan bəzilərinə nəzərə çatdıraq.

Bir il öncə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan İstanbulun Boğaziçi körpüsündən keçərkən bir nəfərin özünü körpüdən atmaq istədiyini görüb. O, maşın karvanını dayandıraraq intihar etmək istəyən şəxsin yanına çağırılmasını istəyib. Prezidentin mühafizə reisi həmin şəxsə yaxınlaşıb, prezidentin onunla görüşmək istədiyini deyib. Təxminən 5 dəqiqə davam edən danışıqdan sonra mühafizə reisi və polislər intihara cəhd edən şəxsi razı salaraq, prezidentin yanına

gətiriblər. Qısa söhbətdən sonra intihar etmək istəyən şəxs Ərdoğanın əlini öpərək fikrindən daşındığını deyib. Prezident isə onun problemlərinin həlli üçün lazımı şəxslərə göstəriş verib.

İntihar etmək istəyən şəxsin Siirt sakini Vəzir Çatıraş olduğu açıqlanıb. İki uşaq atası olan V. Çatıraş in-

vermək üçün səbəb ola bilməz. Hamımızın bəzən depressiyaya düşdüyü dövrlər olur. Belə vəziyyətdə edilməsi lazım olan şey Allaha sığınmaq və səbir etməkdir. Hər qararıqın sonunda bir işiq var, hər çətinliyin sonunda bir sevinc var. Cənab Allahdan heç vaxt ümidimizi kəsməmək lazımdır. Allah

Baş nazirlə danışıqdan sonra Əhmədov aşağı düşüb və o, Nazirlər Kabinetinə dəvət olunub: "Baş nazir onun problemini daha dərinə öyrənib və həll edilməsi üçün müvafiq qurumlara tapşırıq verib. Hazırda həmin şəxsin ailəsinin uşaqlarının tapılması üçün iş görülür. Nəticəsi barədə məlumat verəcəm".

Nəticədə xilasetmə əməliyyatını qonşulardan biri etmişdi. O, qonşu evvandan qadının yaşadığı evə keçərək qadını yuxarı qaldırmağa nail olmuşdu. Yanğınsöndürənlər intihara cəhd edən qadını təcili yardım əməkdaşlarına təhvil vermişdilər. Qadının həyat yoldaşı ilə aralarında ciddi problem olduğu və

edən şəxsi xilas edib. Serial çəkilişinə gedən müğənni körpüdəki intihara cəhdin şahidi olub. Özünü körpüdən atmağa hazırlaşan şəxsi görən Y. Bingöl maşınından düşüb və onu fikrindən daşıdırmağa çalışıb. Bingöl depressiyaya girdiyini bildiren şəxsi intihar fikrindən vaz keçirə bilib.

Məşhurların xilas etdiyi insan həyatları barədə bilmədiklərimiz

Birini prezident intihardan vaz keçirib, o birini baş nazir, digərini isə müğənni...

bu problemləri həll etmədiyi üçün intihara əl atdığı sonradan məlum olmuşdu.

Xaçmaz rayonunda da intihara cəhd edən şəxs xilas edilib. Xaçmaz rayon sakini Ələkbərov Əbülfət Nöhbala oğlu intihar etmək məqsədilə Xaçmaz dəmir yolu vağzalının işıqlandırma dirəyinə çıxıb. Hadisə yerinə FHN-in xilasediciləri və hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları cəlb olunub. İntihar etmək istəyən şəxs hədələyib ki, kimsə dirəyə çıxmaq istəsə, özünü yandıracaq. O, hadisə yerinə gələn ailə üzvlərinin də yalvarışlarına məhəl qoymayıb. Əbülfət Ələkbərov intihardan vaz keçmək üçün 500 dollar pul istəyib. İstədiyi pul verilib. Amma o, pulu yenedən yerə atıb. Fürsətdən istifadə edərək onun ayağından tutan xilasedicilər Əbülfət Ələkbərova xilas ediblər.

Çində intihar etmək üçün 13 mərtəbəli məktəb binasının damına çıxan qız tələbələr tərəfindən xilas edilib. Çinin Yunçuan bölgəsində intihar cəhdini görən tələbələr dərhal ətrafdan kömək istəyiblər. Xilasetmə qrupları gələnə kimi öz metodları ilə təhlükəsizlik tədbirləri görüblər. Onlar ətrafda yaşayanlardan yorğan istəyiblər və bir-birinə yaxın duraraq qızın yerə çirpilməsinə əngəl olublar. Polis və xilasetmə qrupları gələnə qədər hadisə yerindən ayrılmayan uşaqlar intiharın qarşısını ala bilib və günün qəhrəmanı elan olunublar.

Türkiyəli müğənnilər kimləri, necə xilas edib?

Türkiyədə sənətçilər də dəfələrlə belə halların qarşısını almağa çalışıblar. Türkiyənin məşhur sənətçisi Yavuz Bingöl 15 iyul Şəhidlər körpüsündə intihara cəhd

intihara aildaxili problemlərə görə cəhd etdiyini söyləyib.

Bu ilin iyul ayında Türkiyənin baş naziri Binəli Yıldırım 15 iyul Şəhidlər körpüsündə intihar etmək istəyən şəxsi fikrindən daşıdırıb. T.T adlı şəxs intihara cəhd göstərib. Həmin vaxt Tuzla iqamətgahından çıxaraq Avropa sahilinə keçmək istəyən baş nazir Binəli Yıldırım intihar cəhdini görərək konvoyun dayandırılması əmrini verib.

Polislərin dilə tutmağa çalışdığı T.T qarşısında baş naziri gördükdən sonra intihardan imtina edib. Yıldırım vətəndaşı qucaqlayaraq ona təsəlli verib və kövrəlib. Daha sonra Yıldırım intihardan daşıdırıldığı vətəndaşı maşınına mindirib. Onlar birlikdə mədəniyyət naziri Numan Kurtulmuşun qızının nikah mərasimində qatılıblar.

Yıldırım T.T adlı vətəndaşla söhbət edərək, "Bir daha belə şeyləri ağılına gətirmə. Biz müsəlmanıq, heç bir şey insanın həyatına son

nəşib etdi, sənənlə belə qarşılaşmağımızı vəsile etdi və işi xeyrə bağladı. Bundan sonra hər şey daha gözəl olacaq, canını sıxma", - deyə bildirib.

Binəli Yıldırımın intihardan imtina etdiyi 40 yaşlı T.T-nin qardaşları ilə problemlərinə görə depressiyaya düşdüyü və bu səbəbdən ölmək istədiyi bildirilir.

Bu ilin iyul ayında Azərbaycanın baş naziri Novruz Məmmədov Bakıda metronun "Koroğlu" stansiyasının yaxınlığındakı körpüyə bir nəfərin çıxaraq intihara cəhd etməsi xəbərini eşitdikdən sonra yolunu dəyişərək həmin əraziyə gedib. Səhər saat 6.00-da yol bağlanıb və sürücülər yol polisi tərəfindən Zığ şosesinə yönləndirilib. Novruz Məmmədov nəyin baş verdiyi ilə maraqlanıb və ona bildirilib ki, intihara cəhd hadisəsi var. Bundan sonra baş nazir kortecin Heydər Əliyev prospekti istiqamətində yönləndirilməsini istəyib.

MUSAVAT

Son səhifə

N 173 (7062) 15 avqust 2018

83 yaşlı qadın anasını tapdı

ABŞ-da 1933-cü ildə qızından imtina edən qadın aradan 80 il keçəndən sonra qızı ilə görüşüb. 83 yaşlı Dorien Hamman 99 yaşlı Eylene Vaqnerə zəng edərək deyib: "Salam, ana".

Viskonsin ştatının sakini olan Vaqner 16 yaşında təcavüz nəticəsində hamilə qalıb. O, qızını dünyaya gətirib və onu bir ailəyə verib. Ana-balanın görüşməsinə isə Hammanın gəlini səbəb olub. O, qayınanasının övladlığa vermə ilə bağlı sənədlərini araşdıranda onun anasının kimliyini və əlaqə nömrələrini internet vasitəsilə tapıb üzə çıxarıb. Vaqner və Hamman bir neçə dəfə telefonla danışmışlar və 2016-cı ilin aprelinə görüşüblər. Qadının bioloji anası ona baş verənləri belə izah edib: "Həmin illərdə belə bir hadisənin yaşanması rəsmən rəzillik idi".

Hamman isə deyib ki, bu yaşında belə anasının sağ olması onun üçün təəccüblü hadisədir. Vaqner isə heç zaman ərinə və oğlanlarına təcavüzə uğraması və birinci uşağının olması barədə heç nə deməyib. Onun əri 2006-cı ildə dünyasını dəyişib. Amma qızının zəngindən sonra o, uşaqlarına öz keçmişini barədə danışmaq zorunda qalıb: "Mən düşünürdüm ki, belə bir gün heç vaxt gəlməyəcək və öz qızımı tanıya bilməyəcəm. Amma hətta yuxular da bir gün gerçəkləşə bilər".

Ərik yeyirsinizsə, saçınız tökülməyəcək

Aparılan araşdırmalar nəticəsində əriyin saç tökülməsinin qarşısını aldığı ortaya çıxıb. Tədqiqatçılar əriyin tərkibində bol miqdarda selen mineralının olduğunu vurğulayıblar. Bu mineral saç tökülməsinə qarşı ən güclü vasitə hesab edilir. Ərik həmçinin saç tökülməsinə mane olan sink, A vitamini və kaliumu özündə ehtiva edir. Alimlər bildirirlər ki, əslində şaftalı da selen mineralı ilə zəngindir. Ancaq əriyin daha faydalı hesab edilməsinin səbəbi saç tökülməsinə mane olan bütün mineralları eyni zamanda ehtiva etməsidir.

Uşaqlıqdan etibarən mövsümündə bol miqdarda ərik yeyənlər saç tökülməsi problemi ilə üzləşmirlər. Saçı tökülən insanlar gündə 3-4 ərik yəsələr,

bu problemdən xilas ola bilərlər.

Qeyd edək ki, mütəxəssislər

qaysının eyni effekti vermədiyini bildirirlər və təzə, sulu ərik yeməyi tövsiyə edirlər.

Milyoneri öncə arvadı, sonra pulları tərk etdi, bomj oldu və itdi

Nyu-Yorkda müflisləşib evsiz qalan milyoner itkin düşüb. Pol Qrinuold fondlardan birində çalışarkən özünə var-dövlət yığıb. Həyat yoldaşı isə Nyu-York Universitetində professor və bir neçə kitab müəllifi olub.

Problem kişinin öz arvadı ilə davasından sonra başlayıb. Məhkəmənin qərarına baxmayaraq, kişi öz həyat yoldaşını təqib edib və onu bezdirmiş. 2009-cu ildə kişi onu evdən qovub, əl qaldırmağa cəhd edib. Bunu da qonşular görüb. Arvadına hücum edəndən sonra milyoner mütəhimlər kürsüsünə düşüb. Orada da özünü pis aparan kişi haqqında hakim "Məncə, o, buradan çıxmaq istəmir" deyib. Mütəxəssislərin rəyi əsasında kişini cəzaçəkmə tipli psixiatrik xəstəxanaya göndəriblər.

Ötən müddət ərzində Qrinuold əlində olan hər şeydən məhrum olub və son vaxtlar Manhattandakı evsizlər üçün sığınacaqda qalıb. Bu həftə isə xəstəxanaya düşüb, amma iki gün sonra, gecə saat 2-də oranı tərk edib. Hazırda onu polis axtırır.

Kosmetika qadınların ömrünü qısaldır

Həkimlər qadınlara kosmetikadan mümkün qədər az istifadə etmələrini məsləhət görürlər. Lenta.ru saytının məlumatına görə, amerikalı alimlərin araşdırması il ərzində 1 qadının kosmetikadan 2,5 kiloqramadək kimyəvi maddə udduğunu müəyyənləşdirib. Araşdırma müəlliflərinin sözlərinə görə, əksər qadınlar 1 gündə orta hesabla 20 müxtəlif kosmetik preparatdan istifadə edir.

Biokimyəçi Riçard Bensenin sözlərinə görə, bu preparatlar bir-birinə qarışan zaman insan üçün dəhşətli nəticələr verə bilər. Məsələn, adi dodaq boyası ağız boşluğuna düşən zaman tüpürçəkdə və mədədə uzun müddət qalan fermentlərə parçalanır. Qırıqlara qarşı kremərin tərkibindəki kimyəvi maddələr də dəriyə çəkilən zaman heç bir maneə olmadan qana keçir.

QOÇ - Bəxtinizdə çox uğurlu bir gün durur. Əzmkarlığınızı artırmaqla bu proqnozu reallığa yaxınlaşdırın. Şəxsi işlərinizdə böyük dönüş start götürə bilərsiniz. Perspektivli təkliflər də mümkündür.

BUĞA - Maraqlı hadisələr yolunuzu gözləyir. Ətrafınızda baş verən hər bir proses daha çox xeyirli nəticə verəcək. Əgər təşəbbüskarlıq öz əlinizdə olmasa, bütün təkliflərdən imtina edin.

ƏKİZLƏR - Əgər həqiqətpərəstliyinizi qorumusunuzsa, ulduzlar sizə yardımçı olacaq. Nəhar ərəfəsində və sonrakı saatlarda bir neçə sürprizlə rastlaşma ehtimalınız böyükdür. Buna hazır olun.

XƏRÇƏNG - Təxminən saat 13-ə qədər ümumi əhvalınızda xoş nüanslar nəzərə çarpacaq. Hətta sevincdirici xəbər və ya təklif də ala bilərsiniz. Sonrakı müddətdə isə neytralliyinizi təmin edin.

ŞİR - Yaxşı olar ki, bu təqvimin ilk yarısını oturaq şəraitdə keçirəsiniz. Hər hansı fiziki iş və səfər sizə zərər yetirə bilər. Sonrakı müddətdə isə özünü istirahət guşəsi arayın.

QIZ - Ulduzlar tövsiyə edir ki, bütün diqqətinizi istirahətə yönəldəsiniz. Onsuz da fəaliyyətlə bağlı bütün cəhdlərinizin boşa çıxma ehtimalı var. Qohumlara baş çəkmək sizin üçün daha düşərlidir.

TƏRƏZİ - Nahara qədər əksər istiqamətlərdə düşərlə bir gün yaşayacaqsınız. Sonrakı müddətdə isə bir qədər neytral mövqe nümayiş etdirməlisiniz. Nəzərə alın ki, gün boyu Ay bürcünüzdə qərar tutacaq.

ƏQRƏB - Hansısa məclisə dəvət alacağınız gözlənilir. Bu, iftar və hansısa əlamətdar gün də ola bilər. Hər halda, ovqatınız xeyli yüksələcək. Sütunu möhkəm olan planlarınızı bir daha götür-qoy edin.

OXATAN - Bu gün işgüzar sövdələşmələrdə iştirak etmək olduqca əhəmiyyətlidir. Bu baxımdan tövsiyələrimizdən maksimum istifadə etməyə çalışın. Axşama doğru qonaq getmək də əlverişlidir.

OĞLAQ - Yeni əlaqələr yaratmaq istəyirsinizsə, aktivliyinizi artırın. Çünki bu gün arxasınca getdiyiniz işlərin əksəriyyəti reallaşmalıdır. Heç nəyə, ələlxüsus da insanlara ümid sizə yanaşmayın.

SUTÖKƏN - Müəyyən təsirlərə məruz qalsanız da, təmkininizi pozmayın. Əgər rəqibinizi yerində tutmağa əmin deyilsinizsə, risk etməyə dəyməz. Yaxşı olar ki, hər şeyi zamanın ixtiyarına buraxasınız.

BALIQLAR - İşgüzar sövdələşmələrdə iştirak üçün ideal təqvimdir. Nüfuzlu insanlarla təmasda olmağınız sizi şöhrətə yaxınlaşdırmağa bilər. Diplomatiya bacarığınızı maksimum səviyyəyə çatdırın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Qonşusuna açıqca göndərdiyi üçün həbs edildi

ABŞ-ın Minnesota ştat məhkəməsi Şaron Lavon Russo adlı qadını qonşusuna açıqca göndərdiyi üçün həbs edib. İki günlük həbs cəzasının səbəbi isə qadının daha öncə ona edilən xəbərdarlığa əhəmiyyət verməməsi olub. Məhkəmə onun qonşularına qarşı hər hansı hərəkət etməsini yasaqlayıbmış. Sözügedən yasaq qərarı bir neçə il öncə verilib. Həmin vaxt qonşular ilə tez-tez dalaşan qadın barədə məhkəmə ilginç qərar çıxarıb: qonşularla hər hansı ünsiyyət həbslə nəticələnməyəcək.

Aralarında soyuq münasibətlər olmasına baxmayaraq, Şaron Lavon qonşusuna açıqca göndərdiyi üçün məhkəmə qarşısına çıxıb. Qonşusu iddia edib ki, düşmən münasibətlərdə olduğu Şaronun təbrik açıqcası almaq onu qorxudub. Müstəntiq Şaronun 90 gün müddətinə həbsini istəyib. Hakim Qalen Vaa isə insanlar arasındakı sadə olmayan münasibətləri də nəzərə alaraq, bu həbsin 2 günə qədər azaldılması barədə qərar verib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114

SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.